

Riksdagens snabbprotokoll 2025/26:63

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 23 januari

Kl. 09.00–12.32

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2025/26:24 för torsdagen den 22 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2025/26:95 till justitieutskottet

EU-dokument
COM(2025) 780 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 18 mars*.
COM(2025) 847 till försvarsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 mars*.

§ 3 Svar på interpellation 2025/26:237 om fler reservofficerare

Anf. 1 Försvarsminister PÅL JONSON (M):
Fru talman! Erik Ezelius har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen är beredda att vidta för att utbilda fler reservofficerare. Erik Ezelius har också frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen är beredda att vidta för att ge reservofficerare bättre förutsättningar att kunna tjänstgöra.

Reservofficerare fyller en viktig funktion i Försvarsmakten. Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2026 meddelat att det totala behovet av reservofficerare under perioden 2025–2035 uppgår till 5 800.

Behovet av krigsplacerade reservofficerare ökar i takt med den förmågetillväxt som beslutats för krigsorganisationen. Försvarsmakten bedömer i sitt budgetunderlag för 2026 att krigsorganisationens ökade behov framför allt tillgodoses genom krigsplacering av befintliga reservofficerare. Försvarsmakten beslutade i

juni 2025 att därutöver öka utbildningsvolymerna under försvarsbeslutsperioden 2025–2030.

Regeringen beslutade den 4 januari 2024 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå hur tillgången på bland annat reservofficerare kan förbättras i syfte att stärka det militära försvarets uthållighet. Uppdraget innefattade bland annat att analysera om det finns ett behov av att införa en uttrycklig rätt till tjänstledighet från civil anställning för reservofficerare samt en skyldighet att tjänstgöra. I juli 2025 mottog regeringen utredningens betänkande *Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret* (SOU 2025:86). Betänkandet har remitterats. Utredningens förslag och remissinstansernas synpunkter analyseras nu i Regeringskansliet.

Anf. 2 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för svaret i ett angeläget ämne. I den oroliga omvärldsutveckling vi lever i sedan 2014 satsas enorma resurser på att rusta upp vårt totalförsvar. Plikten är återaktiverad, och många miljarder läggs på materielanskaffning, infrastruktur, regementen, övningsområden med mera. Men vad är Försvarsmakten utan människor av kött och blod? För att kunna bygga upp en krigsorganisation som både har ett avskräckande syfte och är ett politiskt medel och handlingsalternativ för att nå uppsatta mål behöver Försvarsmakten sin personal.

I går debatterades värnpliktsvolymen. En viktig komponent som nämndes då och som vi kommer att debattera i dag är reservofficerare. Reservofficeraren är en officer som har sitt huvudsakliga civila arbete utanför Försvarsmakten men som tjänstgör deltid i den. Det är en tillsvidareanställning med ett lägre arbetstidsmätt än för yrkesofficerare, oftast fem sex veckor per år i krigsorganisationen och månads- eller årsvis i grundorganisationen. Reservofficerare utgör omkring en tredjedel av den planerade officerskåren och är en central del av det försvar där majoriteten av personalen i krigsorganisationen har sin huvudsakliga inkomst från civila arbeten, såsom reservofficerare, tidvis anställda soldater, värnpliktiga och hemvärnspersonal.

Behovet av reservofficerare ökar både inom Nato i stort och inom Försvarsmakten, där nyttjandet redan i dag är på väg upp. En viktig styrka är att

reservofficerare kan aktiveras utan politiska beslut, vilket ger handlingsfrihet i kris- och krigssituationer. Systemet är kostnadseffektivt och stärker folkförankringen och försvarsviljan, och det blir allt viktigare i ett mer osäkert omvärldsläge. För att möta framtida behov måste Försvarsmakten säkerställa god tillgång på reservofficerare över tid, stärka yrkets attraktionskraft även på den civila arbetsmarknaden och undanröja hinder för tjänstgöring.

Som ministern nämnde bedömer Försvarsmakten att det för perioden 2025–2035 behövs cirka 5 800 reservofficerare. Samtidigt visar statistik från 2024 från Förbundet Reservofficerarna att det på papperet finns omkring 7 100 anställda. Myndigheten bedömer dock att ungefär hälften är användbara. Medelåldern är hög, 55,4 år, och endast 18 procent är yngre än 45 år. Drygt 3 300 reservofficerare når pensionsålder före 2034. Under 2024 tjänstgjorde ungefär 2 200 personer, varav cirka 1 600 i sina krigsbefattningar och cirka 800 i grundorganisationen. Trots att rekordmånga reservofficerare examinerades 2025 var antalet endast 74, jämfört med målet på 90.

Att Försvarsmakten under 2000-talet utbildade förhållandevis få yrkes- och reservofficerare innebär att det i dag råder en ojämn ålders- och kompetensstruktur. I dag är som sagt 82 procent av reservofficerarna äldre än 45 år, och en stor del av de anställda reservofficerarna har inte varit i tjänst under många år.

Viljan att tjänstgöra är dock hög. En majoritet vill tjänstgöra mer än i dag, och bland dem som inte tjänstgjort de senaste två åren vill nästan nio av tio göra det. De flesta önskar dock ett begränsat uttag per år.

Samtidigt finns stora strukturella problem. 70 procent saknar tjänstgöringsplan, nästan hälften saknar befattning och endast 20 procent har förtroende för Försvarsmaktens sätt att hantera reservofficerare. Vanliga hinder är inkomstbortfall, svårigheter att få ledigt från civilt arbete eller studier och administrativa samt organisatoriska problem – såsom 3:8-regeln, som bland annat lyfts upp i utredningen – bristande planering, byråkrati och inställd tjänstgöring.

Delar ministern i huvuddrag den bild jag målar upp?

Anf. 3 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Erik Ezeliuss vet bättre än de allra flesta i kammaren vad det innebär att tjäna landet i uniform, och jag vet att han själv har varit officer. Jag uppskattar också att han är villig att dela med sig av sina insikter. Det är ofrånkomligen så att personalen är kärnan i försvaret, och den kommer att behöva tillväxa.

I en internationell jämförelse har Sverige i allmänhet ett starkt personalförsörjningssystem, delvis på grund av värnplikten, som utgör basen inte minst för markstridskrafterna. Rekryteringen går också bra när det gäller officerare och specialistofficerare, och vi har nu en volym på 310 reservofficerare. Tidigare har vi haft problem med att många har tagit en utbildningsplats men inte genomfört utbildningen. I år gjordes ett överintag för att inte få tomma platser. Det drar alltså

åt rätt håll. Vad gäller specialistofficerare har utvecklingen varit ännu bättre, och jag tror att det nu är runt 550 personer som är specialistofficerare.

När det gäller reservofficerare, som är huvudfokus för denna debatt, stämmer det som Erik Ezeliuss säger att det har ökat snabbt proportionellt men att det fortfarande är rätt små volymer. Problemet är rekryteringen. Det finns möjlighet att utbilda fler än vad som görs i dag, men tyvärr är det lite för få som söker. Jag tror att det var 385 som sökte, 85 som kom in och 79 som slutexaminerades under förra året. Detta utgör ett problem.

Det finns alltså inget motstånd mot att ta in fler personer, och det finns infrastruktur och förutsättningar för det. Men det är som sagt lite för få som söker. Till specialistofficersutbildningen var det bara tre personer som sökte, så det finns utrymme för fler.

Det finns skäl för Försvarsmakten att göra ett större arbete, och kartläggningen är därför central. Man har identifierat att ungefär 5 800 behövs för krigsorganisationens behov och utveckling. I dag finns ungefär 7 000, men precis som Erik Ezeliuss sa har många av dem inte tjänstgjort ännu. 82 procent är 45 år eller äldre.

När det kommer till reservofficerarna har Försvarsmakten alltså ett arbete att göra för att identifiera att rätt person hamnar på rätt plats. Vi fortsätter naturligtvis att följa denna fråga noga. Mitt departement har också kontakt med Förbundet Reservofficerarna för att få deras perspektiv.

Det som skapar bättre förutsättningar för rekrytering är den utvidgade värnplikten, som träffar allt fler. Försvarsmakten ligger nu över volymen i försvarsbeslutet, som vi tog i december 2024, för i princip alla personalkategorier. Rekryteringen går alltså bra. Vi skulle ligga på ungefär 8 000 värnpliktiga i år, och vi ligger på 8 200. Även de andra kategorierna går bra.

Ju fler värnpliktiga vi får fram, desto bättre blir förutsättningarna för människor att göra valet att studera till reservofficerare. Det är en kategori som liksom många andra kategorier inom Försvarsmakten behöver växa.

Anf. 4 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Försvarsmakten kan själv vidta flera åtgärder för att öka tillgången till och nyttjandet av reservofficerare, bland annat genom systematisk kompetensinventering, vilket nu också sker, och kompetensutveckling, samt överväga att möjliggöra krigsplacering inom hela totalförsvaret, en kraftig ökning av utbildningsplatser och ett återinförande av delad reservofficersutbildning, som är mer förenlig med civila studier. Vidare krävs budgeterade och genomförda övningar, heltidsanställda reservofficershandläggare och minskade administrativa hinder.

När det gäller delad officersutbildning är min personliga uppfattning att det är en framgångsrik väg att gå, det vill säga att man läser en vanlig utbildning och

parallellt utbildar sig till reservofficer under somrarna, med vissa förmåner.

Ett spännande exempel som jag läste om i tidningen Reservofficeren är samarbetet mellan Chalmers, LTU och Blekinge Tekniska Högskola, där man parallellt ska kunna läsa till teknisk officer, där det finns ett underskott. Detta ska ske i år, och det ska bli spännande att se vad utfallet blir och om detta kan öppnas upp parallellt även med andra utbildningar.

Den civila sidan spelar också en avgörande roll. Det behövs en tydlig lagstadgad rätt till ledighet från civila arbetsgivare och lärosäten, vilket föreslås i SOU 2025:86. Man behöver också titta vidare på problematiken med inkomstbortfall och eventuella modeller för löneutfyllnad. Tjänstgöring som reservofficer bör dessutom ges ett högre meritvärde i det civila arbetslivet.

I den statliga utredningen *Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret*, som generalmajor Roland Ekenberg lett, SOU 2025:86, föreslås flera förändringar för att förbättra tillgången till och nyttjandet av personal inom Försvarsmakten. Det berör även reservofficerare och den lågt hängande frukten lagstadgad rätt till tjänstledighet.

Utredningen föreslår att reservofficerare ska ha en uttrycklig laglig rätt till tjänstledighet från sina civila arbetsgivare när de ska fullgöra militär tjänstgöring, vilket ska skapa trygghet för både de anställda och deras arbetsgivare. Det föreslås också att Universitets- och högskolerådet ska ändra sina föreskrifter så att reservofficersutbildning och tjänstgöring kan ligga till grund för studieuppehåll eller anstånd med studiestart. Det är också väldigt viktigt.

Utredningen pekar också på utökad värnpliktsålder för officerare. Det föreslås att personer som varit yrkesofficerare eller reservofficerare ska kunna kallas in till militärtjänstgöring fram till det år de fyller 70 år, i stället för dagens gräns som är 47 år, för att bättre tillvarata erfarenhet och kompetens i händelse av behov.

Utredningen talar också om att ta bort tidsbegränsningen för krigsplacering i reserven. För värnpliktiga föreslås att krigsplacering i reserven inte ska vara tidsbegränsad, det vill säga inte upphöra efter exempelvis tio år utan gälla fram till 47 års ålder, oavsett om individen har tjänstgjort eller ej, vilket innebär att fler personer kan vara tillgängliga under längre tid. Även om detta inte direkt gäller reservofficerare handlar resonemanget om att hålla fler utrustade för tjänstgöring längre. Det är väldigt viktigt.

Utredningen talar också om förbättrade villkor och incitament, bland annat högre dagessättning för värnpliktiga – ett perspektiv som också påverkar attraktionskraften för dem som tjänstgör på deltid i försvaret.

Jag vill fråga ministern om han redan i dag kan säga om han saknar något i utredningen – inte med avseende på utredaren, som har gjort ett gediget arbete, utan därför att det saknas i direktiven eller för att det har kommit nya frågeställningar som behöver analyseras ytterligare.

Anf. 5 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Vi behöver verkligen fler tekniska officerare inom Försvarsmakten. Där finns en uttalad brist, som vi också har identifierat i försvarsindustristrategin. Där uppmanar vi Försvarsmakten att se över förutsättningarna att få fram fler tekniska officerare. Om vi kan få fram fler reservofficerare med den inriktningen är jag den första att välkomna det. En åtgärd som vidtagits är att man nu kan söka till reservofficersutbildningen två gånger per år i stället för en gång per år. Jag hoppas att detta kan öka möjligheten för fler att söka till utbildningen.

Roland Ekenbergs utredning handlar om att få ökad tillgänglighet till personal på bredden i Försvarsmakten. Precis som Erik Ezelius lyfte upp är det ett antal kategorier som träffas av detta. Det handlar om värnpliktiga och hur de kan användas i olika beredskapslägen. Det handlar också om kontinuerligt anställda soldater och tidvis anställda soldater, inte minst reservofficerare, och deras lagstadgade rätt till ledighet när de tjänstgör inom Försvarsmakten.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med ett samlat svar på Roland Ekenbergs utredning. Vi har kunnat ta del av remissvaren, men jag kan och får inte föregripa det arbetet. Med detta sagt, fru talman, tänker jag beröra vikten av att lagstadga reservofficerarnas rättighet. Det skulle kunna regleras i olika anställningsavtal. Försvarsmakten är tydlig med att man inte tycker att det är en rimlig grund. Jag ser i allt väsentligt mycket positivt på Roland Ekenbergs utredning, och vi arbetar i dess anda.

Precis som Erik Ezelius var inne på handlar det om ersättningsnivåer för värnpliktiga. Där tog vi ett första steg i höstens budget där vi tog med delar av Roland Ekenbergs utredning såtillvida att vi höjde dagessättningen för värnpliktiga. Vi har också höjt ersättningen för officersaspiranter.

Sedan har Ekenbergs utredning ett mer omfattande förslag som jag tycker är intressant, men det kunde vi inte föregripa i budgeten. Utredningen måste remitteras, och vi fick alla remissvar den 14 november. Vi har dock tagit ett steg. Det handlar till stor del om erkännande, både för värnpliktiga och för officersaspiranter. Man ska få en rimlig ersättning när man gör viktiga åtgärder och insatser för Sveriges säkerhet.

Vi kommer att arbeta vidare med Roland Ekenbergs utredning, och regeringens ambition är att lägga fram en proposition under våren för att snabbt kunna säkra en snabbare förmågetillväxt när det kommer till tillgänglig personal för Försvarsmakten.

Anf. 6 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Tack, försvarsministern, för svaret! Jag vill också tacka försvarsministern för den här debatten och samtalet. Jag tror att vi i stora drag är överens i de här frågorna.

Syftet med att debattera det här är att adressera problem som vi behöver komma till rätta med. Även om vi i den här kammaren kan vara oense i många frågor

är det en styrka att det finns en angelägenhet att komma överens i frågor som dessa.

I grund och botten handlar det om att skapa förutsättningar för att höja vår försvarsförmåga. Återigen: Det spelar ingen roll hur många stridsfordon, stridsbåtar, automatkarbiner med mera vi har om vi inte har män och kvinnor som är beredda att försvara oss själva och våra allierade om det värsta skulle inträffa. Därför är det oerhört viktigt att fortsätta att diskutera, analysera och vidta åtgärder som skapar goda villkor för vår personal.

Jag ser med glädje fram emot när propositionen är klar och läggs på riksdagens bord för behandling. Återigen: Tack så mycket för debatten!

Anf. 7 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Tack, Erik Ezeliuss, för debatten!

Det är en uppenbar styrka när vi kan hitta breda överenskommelser. Det är bra för Sverige, men det är också bra för Försvarsmakten att man får långsiktiga spelregler. Försvarsberedningen har därvid varit helt central.

Mycket av det som låg till grund för Roland Ekenbergs utredning kunde man också hitta i Försvarsberedningens rapporter, som berör vikten av ökad tillgänglighet till personal, givet det allvarliga säkerhetspolitiska omvärldsläget. Det handlar om att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att få en snabb tillväxt. Detta bygger på att både materiel, infrastruktur och personal växer i takt, och det gör att vi snabbt kan utveckla starka krigsförband. Det är alltså helt avgörande.

Kartläggningen som Försvarsmakten nu ska göra beträffande reservofficerare ska se hur man matchar 7 100 reservofficerare med ett identifierat behov av 8 500 reservofficerare men också beakta att vi har stora pensionsavgångar framför oss bland reservofficerarna. De flesta reservofficerare är i Erik Ezeliuss och till och med min ålder snarare än yngre.

Regeringen kommer att fortsätta arbeta intensivt med den här frågan. Vi kommer också att återkomma med den proposition som Erik Ezeliuss efterfrågar, baserad på Roland Ekenbergs utredning.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2025/26:241 om Nordkalotten

Anf. 8 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Erik Ezeliuss har frågat mig om regeringen gjort någon analys av vilka militära förmågor som behöver skapas eller stärkas i de norra delarna av landet med anledning av det säkerhetspolitiska läget i Nordkalotten och i så fall vilka åtgärder jag och regeringen är beredda att vidta för att höja Sveriges och Natos beredskap och förmåga att verka i den nämnda geografiska regionen.

Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde, inklusive Nordkalotten, analyseras fortlöpande både nationellt och i Nato. Finlands och Sveriges Natomedlemskap har förändrat det säkerhetspolitiska läget i Nordkalotten och innebär att vi har en ny kontext när det gäller både operationsplanering och förmågeplanering och att vi behöver ha ett alliansperspektiv i dessa frågor.

Regeringen har verkat för att Sverige tillsammans med övriga nordiska länder ska tillhöra samma operativa operationsområde. Den 5 december 2025 flyttades tillhörigheten för Sverige, Danmark och Finland till alliansens operativa högkvarter i Norfolk, USA. Förflyttningen innebär att samtliga nordiska länder nu kan ledas från ett och samma operativa högkvarter, vilket ytterligare stärker alliansens förmåga att verka samordnat i Östersjöregionen, Nordatlanten och Arktis.

Nato genomför operationsplaneringen inom hela det euroatlantiska området inklusive Nordkalotten. Sverige är involverat i denna planering, främst på militär nivå. För att kunna verka samordnat inom ramen för alliansens operationsplaner i det nordvästra operationsområdet krävs nödvändiga ledningsresurser. Därför har regeringen gett i uppdrag till Försvarsmakten att förbereda och etablera delar av Natos ledningsstruktur samt att erbjuda Sverige som etableringsplats för dessa.

Alliansens koncept för avskräckning och försvar bygger på att upprätthålla en trovärdig avskräcknings- och försvarsförmåga. Regeringen har i 2026 års regleringsbrev gett Försvarsmakten i uppdrag att tillsammans med Finland etablera Natos framskjutna närvaro i Finland, FLF Finland, utifrån Sveriges ansvar som ramverksnation. Etableringen av FLF Finland är nu pågående, och FLF är en viktig del av Natos samlade avskräckning och försvar och bidrar till att stärka alliansens förmåga på Natos norra flank. Det är också en viktig del av Sveriges och Finlands integrering i Nato.

Anf. 9 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Ja, det säkerhetspolitiska läget i norra Europa har förändrats i grunden efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022. Som en direkt följd har Finland och Sverige anslutit sig till Nato, Finland 2023 och Sverige 2024, vilket kraftigt har förändrat den strategiska balansen i regionen. Natos territorium gränsar nu direkt mot Ryssland i norr – tidigare var det bara genom Norges korta gräns – och alliansens kollektiva försvar enligt artikel 5 gäller fullt ut även i detta område. Därmed har Nordkalotten fått en mer central roll i Natos gemensamma planering med tydligt fokus på avskräckning mot rysk aggression.

Jag ser att det sitter ett gäng unga människor på läktaren. När jag berättade för min fru i går att vi skulle debattera Nordkalotten sa hon: Det är första gången jag hör begreppet Nordkalotten. Vad betyder det? Jag kan lite kort svara på samma sätt här: Nordkalotten är ett geografiskt begrepp som syftar på de nordligaste delarna av Norden. Området omfattar norra Sverige,

norra Norge och norra Finland. Ibland räknar man in nordvästra Ryssland, det som kallas Kolahalvön. Begreppet används ofta i säkerhetspolitisk och militär planering och regionalt samarbete.

Samtidigt har Arktis fått ökad strategisk betydelse. Klimatförändringar och minskad isutbredning gör området mer tillgängligt för både civila transporter och militär verksamhet. Regionen är dessutom viktig för övervakning, sjöfart, rymd och signalspaning, vilket gör baser, luftförsvar och kommunikationslinjer i norr till nyckelresurser för både Nato och Ryssland. Detta har lett till ökad militär närvaro och fler övningar från båda sidor.

Parallellt har den politiska polariseringen tilltagit. Institutioner som Arktiska rådet och Barents Euro-Arctic Council har tidigare fungerat som stabiliserande forum, men efter krigsutbrottet i Ukraina har samarbetet med Ryssland i stort sett upphört. Det minskar möjligheterna till dialog och ökar risken för missförstånd och eskalation.

Finland har som ny Natomedlem kraftigt stärkt sitt försvar och sin roll inom alliansen. Landet har fokuserat på arktisk krigföring genom bland annat jägarbrigader, avancerad gränsövervakning, luftspaning och snabb integration i Natos planeringsstruktur. Storskaliga militärövningar i Lappland tillsammans med allierade syftar till att förbättra interoperabilitet och förmågan att verka i subarktiska miljöer. Efter 2022 har Finland helt avbrutit försvars- och forskningssamarbeten med Ryssland och samtidigt byggt upp gränstängsel längs den östra gränsen.

Även Norge har ökat sitt militära engagemang i norr. Landet har börjat lätta på tidigare självpålagda restriktioner för Natoövningar nära den ryska gränsen, vilket möjliggör tätare och mer omfattande träning med allierade styrkor. Infrastruktur i Finnmark byggs successivt ut för att kunna ta emot större förband och genomföra mer regelbundna övningar, inklusive förberedelser för att förstärka Finnmarksbrigaden. Samtidigt fungerar utbildnings- och logistikanläggningar i norra Norge såsom Camp Viking som nav för arktisk militär samverkan.

Ryssland har parallellt bibehållit och moderniserat sin militära närvaro i Arktis. Den norra flottan samt luft- och markstyrkor på Kolahalvön har fortsatt hög prioritet, med investeringar i ubåtar, luftvärn och hypersoniska vapensystem för att säkra den norra flanken och landets kärnvapenavskräckning. Trots de militära insatserna i Ukraina är betydande delar av Rysslands marina och luftburna kapacitet fortfarande stationerade i Arktis. Därutöver rapporteras rysk underrättelse- och hybridaktivitet i nordiska farvatten, exempelvis genom forskningsfartyg och observationer nära gränser, vilket ses som ett bredare mönster av gränsoperationer.

På regional nivå har flera Natoländer intensifierat sin närvaro genom gemensamma övningar och utökad basering i Arktis. Sammantaget präglas Nordkalotten i dag av ökad militär aktivitet, starkare

allianssamverkan och en tydligare konfrontativ relation mellan Nato och Ryssland.

Min fråga till försvarsministern är om han delar den bild som jag nu målat upp.

Anf. 10 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Det korta svaret på den frågan är att jag i allt väsentligt delar Erik Ezeliuss bild.

Låt mig bara bredda bilden lite grann kopplat till den hotbildsanalys som ligger till grund för de rätt omfattande åtgärder som vi nu gör på nationell nivå för att rusta upp försvaret men som vi också gör som allierad.

Grunden till det har naturligtvis att göra med det mönster som vi ser i Ryssland. Man har påbörjat en fullskalig invasion och ockupation av Ukraina, och Ryssland har återkommande visat sig villigt att ta mycket stora politiska och militära risker. Man har kanske inte bländat på slagfältet i och med att man under det senaste året inte har lyckats ta mer än knappt 1 procent av Ukrainas territorium, men man är villig att ta väldigt stora skadeutfall.

Just nu är Ryssland uppbundet i och kring Ukraina med någonstans mellan 750 000 och 800 000 soldater. Men man fortsätter investera i sin infrastruktur, inte minst i Leningrads militärdistrikt. Man har uttalade ambitioner att på de ställen där man i dag är verksam på nivån brigadstorlek gå upp till divisionsstorlek. Det är alltså en tredubbling av de förbanden, som man har en uttalad ambition för. Där man i dag har armékårer – jag tänker på 44:e armékåren i Karelen – vill man gå upp till arméer. Man har alltså höga, uttalade ambitioner.

Vi har också fått konstatera att Rysslands produktionsförmåga av försvarsmateriel har ökat högst avsevärt sedan det fullskaliga kriget bröt ut. Om man kan vidmakthålla det produktionsstempot men inte förbränna personal och materiel i Ukraina kommer detta att ha vissa militära konsekvenser för oss.

Det brådskar alltså för oss att bygga upp en starkare förmåga till avskräckning och försvar mot Ryssland, även efter en fredsöverenskommelse eller en vapenvila som vi alla vill att ukrainarna ska få. Men det måste vara en långsiktigt hållbar fredsöverenskommelse för ukrainsk del.

Vid sidan av det har vi också sett att Ryssland nu återsätter en hel del av de militära installationer i Arktis som man hade under kalla kriget. Det här är en realitet, varför Nato nu fokuserar på ökad närvaro också i Nordkalotten.

Det som leder och dimensionerar detta är Natos tre nya försvarsplaner. Som jag sa i mitt svar ingår vi i en av dem tillsammans med de andra nordiska länderna, USA, Kanada och Storbritannien. De försvarsplanerna måste vara resurssatta så att de har god förmåga till avskräckning och försvar. Det är i den bilden som Sverige kommer in. Då har vi olika militära förmågemål, där mycket av tyngden ligger i norra Sverige.

Det försvarsbeslut vi tog den 17 december 2024 leder till att vi nu börjar få en starkare subarktisk förmåga. Cloun i detta är på markstridsområdet

naturligtvis våra två mekaniserade brigader, 4:e brigaden och 19:e brigaden, som har unik förmåga att kunna verka i de här kalla och krävande miljöerna. Jag brukar säga att det är en sak att kunna överleva i dessa miljöer och en annan att kunna bedriva högintensiv krigsföring. Våra soldater kan det bättre än de allra flesta.

Till det kommer naturligtvis – vilket jag kommer att återkomma till – att cloun i mycket av samarbetet är att Sverige är ramverksnation för det som heter FLF Finland, det vill säga Natos aktiviteter för avskräckning och försvar i Finland. Det är ett arbete inom Nato som Sverige leder, i nära samverkan med Finland. Vid sidan av det ingår samtliga nordiska länder i FLF Finland – vilket är bra för det nordiska försvarssamarbetet – och även resurstarka länder som Frankrike, Storbritannien och Italien. Jag återkommer i nästa anförande till hur detta dimensionerar och utformar vår subarktiska förmåga.

Anf. 11 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Vi går tillbaka till Nordkalotten. Att analysera stormakterna Kina och USA ger ännu ett raster att lägga på analysen för att ytterligare spä på problematiken. Kina positionerar sig som ett nära-Arktis-land, med ökat intresse för regionens möjligheter, trots att landet inte gränsar till Arktis. Detta görs genom diplomati, forskning, infrastrukturprojekt och ekonomiskt samarbete som ofta sker i partnerskap med arktiska stater såsom Ryssland.

Kina har investerat i forskning, till exempel arktiska forskningsstationer, och deltagit i regionala forum för att förstärka sitt inflytande. Landet har också byggt isbrytare och visat militära ambitioner genom närvaro och genomförda goodwillbesök med marina enheter i farvatten i norr.

Kina och Ryssland har utvecklat samarbete för gemensam utveckling av den norra sjövägen och för infrastrukturprojekt. De har även genomfört gemensamma operationer i regionen.

USA har under senare år ökat sitt strategiska fokus på Arktis och Nordkalotten till följd av Rysslands och Kinas växande närvaro. Regionen är central för övervakning, avskräckning och tidig varning, men bredare amerikanska säkerhetspolitiska prioriteringar skapar just nu stor osäkerhet bland europeiska allierade när det gäller USA:s långsiktiga engagemang.

Sammantaget speglar utvecklingen i Arktis och Nordatlanten ett försämrat säkerhetsläge präglat av ökad militär aktivitet och geopolitisk konkurrens.

Vad innebär då allt detta för svenskt vidkommande, och vilka åtgärder vidtas? Jo, om vi går tillbaka till försvarsberedningen och till det senare försvarsbeslutet 2020 ser vi att regeringen konstaterade ett långsiktigt behov av ökad militär förmåga och närvaro i övre Norrland, särskilt när det gäller förband med subarktisk kompetens. Mot denna bakgrund fick Försvarsmakten i uppdrag att analysera hur förmågan i norra Lappland bäst kunde förstärkas inför försvarsbeslutet 2025, med beaktande av operativa, ekonomiska

och säkerhetspolitiska aspekter samt det trilaterala samarbetet mellan Sverige, Finland och Norge.

Övre Norrland har stor strategisk betydelse genom viktiga naturresurser och rymdverksamhet samt som en del av Natos norra flank. Natomedlemskapet har ytterligare ökat kraven på militär närvaro, subarktisk stridsförmåga och värdlandsstöd för allierade förband. Samtidigt är tillgången till förband med sådan förmåga inom Nato begränsad, vilket innebär ett särskilt ansvar för Sverige, Finland och Norge. Precis som försvarsministern var inne på är det en sak att ha stridsvärde för att kunna lösa uppgifter i den typen av förhållanden och en annan sak att bara överleva.

Försvarsmakten redovisade sitt uppdrag i december 2022 och föreslog åtgärder för att stärka den kontinuerliga närvaron i övre Norrland genom bland annat utökad värnpliktsutbildning i Boden, Luleå och Arvidsjaur, ökad vinterövningsverksamhet, viss utbildning i Kalixfors samt uppbyggnad av en logistikbas i Kirunaområdet.

I senare underlag har Försvarsmakten åter betonat behoven av ökad närvaro och föreslagit att området längs E10 används för hemvärnsverksamhet och begränsad värnpliktsutbildning med inriktning mot logistik och värdlandsstöd. Försvarsberedningen understryker även vikten av utbildning av luftvärns- och ingenjörförband i regionen samt att möjligheten att ge I 21 ett utökat ansvar för subarktiska logistikförband bör övervägas.

Samtidigt konstaterar Försvarsberedningen att den starka industriella utvecklingen i Norrbotten i kombination med bostadsbrist och geografiskt läge kan försvåra Försvarsmaktens rekrytering av både militär och civil personal.

Ser försvarsministern att den här snabba händelseutvecklingen föranleder att inom ramen för nya försvarssamtal eller den försvarsberedning som i närtid kommer att aktiveras ånyo analysera vilka militära förmågor som behöver skapas eller stärkas i de norra delarna av Sverige?

Anf. 12 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Vi gör detta löpande. Som Natoallierade är Sverige och Finland nu integrerade i Natos gemensamma försvarsplanering, och flytten från JFC Brunssum till Norfolk innebär också att vi nu fullt ut kommer in i de taktiska planerna. Detta skapar förutsättningar för att fördjupa det nordiska militära samarbetet inom ramen för Nato – vid sidan av de bindande försvarsförpliktelserna mellan våra länder, naturligtvis. Arbetet går alltså snabbt.

Det som driver mycket av detta är det krav som Erik Ezelius var inne på, alltså värdlandsstödskravet. Det är omfattande och dimensionerande, inte minst för Sverige som till stora delar ska vara ett uppmarschområde för att kunna stärka Natos förmåga till avskräckning och försvar framför allt i Finland men också i de baltiska länderna, där vi till exempel har en mekaniserad bataljon på plats i Lettland.

Det kommer att finnas behov av infrastruktursatsningar, och i den breda överenskommelse vi gjorde den 19 juni i fjol om att vi ska gå upp till 5 procent av bnp är det allokerat 50 miljarder för försörjningssäkerhetsåtgärder och militär rörlighet.

Militär rörlighet är centralt. De hinder som kan uppstå för militär rörlighet kan vara administrativa, juridiska eller faktiska. Det kan alltså vara byråkrati eller bristande lagstöd som hindrar förflyttning av militära resurser, men det kan också handla om behov av att kunna investera i faktisk infrastruktur. Vi har pekat ut fyra olika stråk genom Sverige som är centrala. Ett är uppe i norr kopplat till Kiruna, Bodö och sedan vidare in i Finland. Att stärka infrastrukturen är viktigt för utvecklingen av vår militära förmåga uppe på Nordkalotten.

Låt mig återgå till en annan del, nämligen arbetet med FLF Finland, som ska stå för Natos åtgärder för avskräckning och försvar i Finland. Det bygger till stora delar på det arbete som Sverige och Finland utvecklade innan vi blev allierade, genom det som hette FISE-samarbetet. Sedan kommer vi naturligtvis att ha stabsofficerare både i Sodankylä och i Rovaniemi. Det har vi sagt förut. Vi har en chef för den mekaniserade bataljon som ska utgöra själva ryggraden i de mer omedelbart operativa tillgängliga bidragen för FLF Finland.

Vi har också sagt att det finns åtta andra FLF:er, alltså Natos framskjutna närvaro, bland alliansens östligaste allierade. Det som särskiljer denna FLF är att den inte blir permanent baserad i Finland, givet de geografiska förutsättningarna, som är rätt unika – jag tror att det är 20 floder, tre vägar och enormt mycket skog i området. Det är svårt att ställa ned en stridsgrupp eller mekaniserad bataljon permanent där, så den kommer att rotera in och ut och även samverka väldigt nära med Finland.

Huvuddelen av Finlands stridskrafter ligger i södra delen, men precis i Sodankylä har man en jägarbrigad. Man har också ytterligare en brigad i Rovaniemi. Det svenska bidraget blir ett komplement tillsammans med våra andra allierade.

Erik Ezelius var också inne på rymdförmågan. Den är vital både för Arktis och att kunna se vad som sker i Arktis och för subarktiska förhållanden. Detta är en investering vi också har gjort. Vi presenterade till exempel en satsning som innebär att vi nu kommer att köpa tio militära satelliter. Allting ska vara klart fram till 2028 för att vi ska få en bättre lägesbild. Vi ska komma ihåg att detta handlar om stora geografiska områden, och vi behöver ha god underrättelseförmåga inte minst för att följa ryska stridskrafterns rörelser.

Anf. 13 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Tack, försvarsministern, för svaret, och tack för en bra debatt! Den är viktig även för att upplysa dem som lyssnar, tittar på webben eller sitter här på läktaren för att ta del av hur förhållandena ser ut. Det är viktigt att förstå att vår del på jordklotet

kommer att ha en oerhört central och strategisk roll framöver.

Det är också oerhört viktigt att komma ihåg att Sverige är ett väldigt stort och avlångt land. Det är cirka 160 mil från söder till norr – eller som man brukar säga: Avståndet från Skåne till norra Lappland är ungefär samma som från Skåne till norra Italien.

Allt detta är viktigt att komma ihåg, för om en slutsats är att vi på grund av det förändrade säkerhetspolitiska läget kommer att behöva stärka vår militära närvaro i de nordligaste delarna av vårt eget land – både inom ramen för artikel 3, för att sörja för vårt eget försvar, och för att stärka det kollektiva försvaret av Nordkalotten – bör vi börja nu – helst i går – men definitivt inte i morgon. Att bygga upp militär infrastruktur runt övning och i form av skjutfält, kaserner och så vidare tar nämligen tid.

Jag säger alltså inte detta för att det är lätt utan för att det är svårt. Och Försvarsmakten kommer förmodligen inte att hoppa jämfota av glädje; man är redan under hårt tryck för att bemanna våra nya förband, bemanna Natostaber och så vidare. Som gammal yrkesofficer själv vet jag att kommenderingar inte är något man jublar över. Men om slutsatsen är eller blir att man kommer att behöva skapa förmågor som kräver en mer permanent närvaro är det dags att börja handla. Tid är nämligen en lyx vi inte längre har.

Anf. 14 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Tack, Erik Ezelius, för debatten!

Jag har haft en hel del kontakt med I 19 och många av dem som arbetar med det som heter FLF Finland. Det är ett stort och krävande ansvar, men jag uppfattar också en stor entusiasm inför uppdraget. Sverige tar ett stort ansvar i närområdet, och vi valde att göra det som nyligen allierade. När SACEUR var på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen kallade han oss en *model ally*. Äras den som äras bör, dock, och det är inte jag och Erik Ezelius som ska äras utan Försvarsmaktens hårt arbetande personal. Den finns i dag på framskjuten plats i Lettland, där man jobbar med sin mekaniserade bataljon, och vi har våra Gripenplan nere i Polen.

Inte minst handlar det om det stora ansvar vi alltså har inom FLF Finland. Vi är den nionde allierade som axlar ett sådant ansvar i en allians med 32 länder. De andra länderna som har FLF-ansvar är större, men vi tycker att det är viktigt att vi formar och tar ansvar för säkerheten i vårt närområde. Det här är en form av framskjutet försvar med en solfjäder av aktiviteter i norra Europa, så det passar väl in i hur vi vill utveckla vårt försvar.

Arbetet har naturligtvis påbörjats långt tidigare. Följande behöver jag inte säga till Erik Ezelius, men mycket av grunden lades i och med försvarsbeslutet 2020 och de mekaniserade brigaderna. Det vi gjorde i och med försvarsbeslutet 2024 var att se till att vidareutveckla brigadkonceptet och se till att brigaderna har ammunition, reservdelar och förnödenheter. Det är sådant som skapar starka krigsförband, och starka

krigsförband är i slutändan vårt viktigaste bidrag till Natos förmåga till avskräckning och försvar.

Varmt tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2025/26:248 om uppgifter om missförhållanden inom Försvarsmaktens hundtjänst

Anf. 15 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Lena Johansson har frågat mig om jag avser att agera med anledning av de synpunkter och allvarliga påståenden om användning av förbjudna träningsredskap och potentiellt djurplågeri som framförs i en artikel i Expressen.

Låt mig inleda med att säga att regeringen förväntar sig att Försvarsmakten, lika väl som andra myndigheter, organisationer och enskilda djurägare, följer de regler som finns kopplat till djurs hälsa och välfärd.

Tjänstehundar hjälper Försvarsmaktens personal med allt från patrullering till att leta efter explosiva varor. Således är hundarna viktiga för krigsorganisationen. Därmed är det också viktigt att djurhållningen med avel, uppfödning och träning fungerar som den ska, vilket är ett ansvar som ligger hos Försvarsmakten.

För att föda upp och träna hundar inom myndigheten är hundtjänsten organiserad i Försvarsmaktens hundtjänstenhet, som också utbildar hundförare och hundinstruktörer. Verksamhetens bedrivande står under tillsyn av Försvarsinspektören för hälsa och miljö, som ansvarar för bland annat djurskyddet. Försvarsinspektören får meddela interna föreskrifter för Försvarsmakten om hur bestämmelser inom området ska följas.

Det framgår av förordning (2024:1333) med instruktion för Försvarsmakten att Försvarsinspektören ska anmäla saken till regeringen om det vid Försvarsinspektörens tillsyn eller kontroll konstateras allvarliga brister som myndigheten trots påpekanden inte har rättat till. Någon sådan anmälan till regeringen har inte gjorts gällande Försvarsmaktens hundtjänst.

Anf. 16 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Jag har ställt interpellationen utifrån de uppgifter om missförhållanden inom Försvarsmaktens hundtjänst som rapporterades i Expressen. Rapporteringen berör många delar, men jag tänkte uppehålla mig vid det som ministern nämnde i sitt svar. Det handlar om ansvar, tillsyn och faktiskt också lite grann om förtroende.

Tjänstehundar är en viktig del av Försvarsmaktens operativa förmåga. De används i skarpa och riskfyllda situationer i allt från patrullering till att söka efter explosiva ämnen, precis som ministern lyfte fram i sitt svar. Det innebär att kraven på djurvelfärd i träning och metoder måste vara mycket hög, och när medier

rapporterar måste frågan ställas om systemet för tillsyn och uppföljning fungerar tillfredsställande.

Det är inte fråga om att misstänkliggöra Försvarsmakten – absolut inte. Tvärtom handlar det om att värna Försvarsmaktens trovärdighet, särskilt i en tid då Sverige bygger ett totalförsvar och förväntningarna från både personalen och allmänheten är höga. I ett modernt försvar finns det ingen motsättning mellan operativ effektivitet och en god djurvelfärd, menar jag. Snarare är det så att välmående och rätt tränade hundar är en förutsättning för en fungerande hundtjänst.

Försvarsministern tar upp att ansvaret ligger hos Försvarsmakten, och det är korrekt. Men politikens ansvar är ju också att fråga sig om det som borde upptäckas upptäcks. Min fråga blir därför ändå om försvarsministern ämnar vidta några åtgärder – inte i form av detaljstyrning utan för att förvissa sig om att ärendet hanteras.

Anf. 17 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Jag tycker att Lena Johansson resonerar klokt. Att granska en verksamhet är inte ett uttryck för misstro utan för engagemang gällande hur verksamheten kan vidareutvecklas. Jag har därför i princip inga problem med själva interpellationen utan har respekt för den biten.

Jag hoppas att Lena Johansson också har respekt för arbetsuppgiftsdelegeringen att arbetsmiljöfrågor ytterst är en fråga för myndigheten, inte för politiken. Sedan kan man förstås diskutera övergripande principiella frågor som är viktiga.

Om vi utgår från själva sakförhållandet: Enligt den information jag har finns det en anmälan till FIHM, alltså Försvarsinspektören, och en beställd arbetsmiljöutredning vid enheten. Det planeras även fortsatt arbete med värdegrund och uppförandekod, liksom en ny instruktion, vid enheten. I och med detta kan jag konstatera att myndigheten för tillfället ser över själva hundtjänsten. Utan att lägga mig i detaljstyrningen kan jag säga att det låter rimligt att det sker. Det här är en verksamhet som svarar under flygvapnet och under Luftstridsskolan på F 16.

Jag kan också konstatera att svensk hundtjänst generellt sett har ett starkt internationellt renommé. I en internationell jämförelse är vi duktiga, vilket är en indikation på att det finns styrkor inom det här området som är viktiga att ta vara på. Sedan ska vi naturligtvis vara väldigt tydliga med vikten av ett starkt djurskydd; det förväntar vi oss att alla aktörer och myndigheter hedrar och agerar efter. Det är naturligtvis helt avgörande och centralt.

Jag har inga nya besked om åtgärder som jag avser att vidta. Skulle FIHM kontakta departementet är vi naturligtvis öppna för att ha en dialog, men jag tycker att myndigheterna ska få arbeta utan politisk detaljstyrning, om jag får uttrycka mig på det sättet.

Anf. 18 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Han förekom mig faktiskt genom att svara på min nästa fråga.

Det känns bra att ministern har förhört sig om ärendet och att man har tillsatt en utredning. Jag har blivit kontaktad av många människor, företrädesvis från Västmanland. Många blir förstås oroliga efter en sådan här rapportering. Jag tycker att det är viktigt att vi har koll på frågan, även om politiken inte ska gå in och ta det här ansvaret. Då blir det nämligen ministerstyre, som ministern sa, och så jobbar man ju inte om man gör rätt.

Jag tycker som sagt att det är bra att ministern har förhört sig och jobbar vidare med frågan. Jag undrar om ministern vet på ett ungefär när utredningen skulle kunna tänkas vara färdig.

Anf. 19 Förvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Låt mig först säga att hundtjänsten är viktig. Vi gick omedelbart in på svaret på interpellationen, men jag vill ändå säga att detta, tillsammans med vidareutvecklingen av många andra delar, är en central del för att få fram starka krigsförband. Hundtjänsten har, precis som Lena Johansson var inne på, ett antal centrala roller i Förvarsmakten.

Vi är som sagt internationellt framstående när det gäller detta. Vi har uppfödning som sker via avelsprogram och som delvis även försörjer Polismyndigheten på det här området. Varje år föds någonstans mellan 35 och 40 kullar av schäfervalpar. De placeras hos en fodervärd och genomgår sedan, efter ungefär ett och ett halvt år, lämplighetstester. Varje år genomförs lämplighetstester på ungefär 200 hundar, och godkända hundar placeras inom Förvarsmakten och polisen. Detta system är beprövat, och jag vågar påstå att det är framgångsrikt och bra.

Man vidtar nu ett antal åtgärder. Arbetsmiljöutredningen är en av dem. Man arbetar också vidare med värdegrund och uppförandekod. Jag har inget exakt datum för när den processen ska vara klar, och det sker dessutom såkert ett löpande arbete.

Jag noterar att Förvarsmakten har välkomnat Expressens granskning; man skriver det i en artikel i Militär Debatt. Man tycker att det ska finnas insyn. Som Förvarsmakten själv har uttryckt det vill man gå från en tystnadskultur till en ansvarskultur. Det är Carl Bergqvist, som är chef för Luftstridsskolan, som har tagit den här debatten.

Jag uppfattar ett seriöst intentionsdjup inom Förvarsmakten när det gäller att arbeta vidare. I den mån det har skett felaktigheter finns det också en vilja och en benägenhet att vidareutveckla och stärka verksamheten.

Anf. 20 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är svårt att debattera med förvarsmministern, för han förekommer alla mina frågor i dag!

Om det finns brister när det gäller kultur, rapporteringsvägar eller tillsynens räckvidd riskerar det att bli ett allvarligt problem i och med att saker aldrig anmäls formellt. I ministerns svar saknar jag lite om hur regeringen säkerställer att tillsynen utöver det som Förvarsmakten själv har tagit tag i är tillräcklig.

För mig börjar det med det politiska ansvaret. Det gäller att se till att saker och ting fungerar på ett lite annat plan. För mig är frågan viktig, och jag kommer att fortsätta följa den, även utanför den här kammaren och efter den här interpellationsdebatten.

Vi kanske behöver ta ett tydligare grepp när det gäller vilka vägar man ska ta och hur tillsynen ska se ut. Det är även viktigt att det finns transparens. Ser ministern att man behöver stärka transparensen och rapporteringsvägarna?

Anf. 21 Förvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Jag tackar Lena Johansson för interpellationen och för engagemanget kopplat till frågor som berör bland annat djurskydd och arbetsgivaransvar.

I en internationell jämförelse har Sverige ett starkt djurskydd. Det är bra att vi har det; det är en styrka för oss. Där ligger vi förhållandevis bra till.

När det gäller Förvarsmaktens verksamhet i övrigt finns det en värdegrund, en uppförandekod och det som heter Förvarsmaktens personalansvarsnämnd. Om det har skett grova felaktigheter har Förvarsmaktens personalansvarsnämnd, eller FPAN, möjlighet att agera. Då ska chefen för organisationsenheten anmäla den person som har tjänstgjort. Det ska innefatta en utredning. Förvarsmakten bedriver också ett systematiskt miljöarbete. Även detta är starkt i en internationell jämförelse; det har utvärderats.

Jag tycker att vi i grunden har ett bra system jämfört med många andra länder, både när det gäller djurskydd och när det gäller arbetsmiljöarbete. Därmed inte sagt att det är perfekt – det kan definitivt finnas fall där verksamheten inte har varit okej. Det finns dock strukturer för att omhänderta grova missgrepp om sådana sker.

Jag kan som sagt konstatera att Förvarsmakten själv har välkomnat granskningen, vilket jag tycker är en indikation på att man tar de här uppgifterna på allvar och arbetar för att gå från en tystnadskultur till en ansvarskultur. Det lovar gott inför framtiden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:249 om frivilligorganisationernas långsiktiga planerings- och finansieringsförutsättningar

Anf. 22 Förvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Lena Johansson har frågat mig om jag avser att ta initiativ för att införa fleråriga avtal eller andra långsiktiga planerings- och finansieringsmodeller för de frivilliga försvarsorganisationerna.

De frivilliga försvarsorganisationerna är viktiga för den samlade förmågan inom totalförsvaret och för folkförankringen. De utgör ett starkt bidrag till den svenska försvarsviljan. Utöver detta bidrar de till bemanning av totalförsvaret. Regeringen konstaterade i totalförvarspropositionen (prop. 2024/25:34) att det är nödvändigt att dessa organisationer får tillräckliga

ekonomiska medel både för att möta de ökande behoven inom totalförsvaret och för att skapa långsiktiga verksamhetsförutsättningar för organisationernas egen utveckling.

Regeringen har konsekvent ökat stödet till de frivilliga försvarsorganisationerna. År 2021 uppgick det samlade stödet till omkring 250 miljoner kronor. För 2026 har stödet ökat till omkring 500 miljoner kronor, vilket innebär en fördubbling på fem år.

Stödet utdelas i form av uppdragsgesättningar och organisationsstöd som fördelas av Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar. Organisationsstödet fördelas enligt en fördelningsmodell som myndigheterna har tagit fram tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna. Modellen har nyligen reviderats, bland annat för att förbättra de långsiktiga verksamhetsförutsättningarna för organisationernas egen utveckling.

Den exakta utformningen av modellen är en fråga för myndigheterna, som ska ta hänsyn till organisationernas behov. Jag har förtroende för processen och har i nuläget inte för avsikt att ta några initiativ för att ändra ordningen. Jag följer dock frågan noga.

Anf. 23 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för svaret, som var väldigt tydligt och bra.

Jag vill börja med att säga att jag delar försvarsministerns grundläggande syn på de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse. De är en avgörande del av vårt totalförsvaret – för bemanning, för utbildning och för den folkliga förankringen av försvarsviljan i landet.

Jag vill också vara tydlig med att det arbete som regeringen hittills har gjort är viktigt och har varit bra. Att stödet till frivilligorganisationerna har höjts och att en översyn av finansieringen har genomförts är nödvändiga steg i rätt riktning. Det är inget som man ska förringa.

Samtidigt befinner vi oss i ett läge där kraven på organisationerna ökar snabbare och deras möjligheter att planera långsiktigt ställs på prov. Sverige rustar nu totalförsvaret och integreras djupare i Nato. Frivilligorganisationerna förväntas vara snabba och flexibla, ställa om snabbt och leverera med hög operativ kvalitet. Det är i grunden positivt, och det visar vilket förtroende staten har för de frivilliga krafterna. Men det ställer också krav på stabilitet, framförhållning och ekonomisk uthållighet.

Det jag vill bidra med i den här debatten är därför inte kritik för kritikens skull utan ett resonemang om hur vi tillsammans kan säkerställa att de satsningar som görs får fullt genomslag i praktiken. Ytterst handlar det om att frivilligorganisationerna ska kunna göra det bästa – inte bara nästa år utan över tid.

Min fråga blir: På vilket sätt tror försvarsministern att de nuvarande förändringarna i stödssystemet, det vill säga allmänna villkor för uppdragsgesättning till frivilligorganisationer, bidrar till långsiktigheten?

Anf. 24 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! I mitt tal hos Folk och Försvar i Sälen för några veckor sedan lyfte jag vikten av de frivilliga försvarsorganisationerna för försvarsviljan och totalförsvarsupplysningen men också för att kunna uppnå förmågemålsättningen. Jag träffar dem återkommande; det skedde både i Sälen och ett par månader innan.

Vi har nu en stor tillväxt. Vi har många fler värnpliktiga än för några år sedan och bygger ut krigsförband. Det innebär att det börjar bli rätt så trångt på garnisonerna. Något som oroar mig lite grann är att de frivilliga försvarsorganisationerna inte ska få bra övningsmöjligheter; de kommer längre ned i prioriteringsordningen. Vi har fört en dialog med dem om vad vi skulle kunna göra – både för att de ska bedriva rätt verksamhet, vilket jag ska återkomma till, och för att de ska få rätt förutsättningar. Det handlar om huruvida man ska arbeta med simulatorer, få tillträde till nya övningsfält och så vidare.

Det är jätteviktigt att vi smider medan järnet är varmt. Vi har ju sett en ökning över tid till de allra flesta frivilligorganisationerna. Det skedde naturligtvis en ökning omedelbart efter den fullskaliga invasionen, och sedan har det gått upp och ned lite grann. Men de frivilliga försvarsorganisationerna växer på det stora hela, och de är viktiga för Försvarsmaktens inklusive hemvärnets verksamhet.

Till det vi har gjort för att skapa förutsättningar för dessa organisationer att växa hör som sagt att vi fördubblat anslaget på några år. Men vi har också styrt genom olika uppdrag. Ett uppdrag för 2023 handlade om fördelningen av medlen mellan de 18 organisationerna, som naturligtvis binds samman av en förordning men är rätt så olika till storlek och karaktär. Syftet var att det skulle bli en lite jämnare fördelning mellan de större och de små. Vi vidtog denna åtgärd för att alla skulle ha liknande tillträde till inte minst organisationsstödet. För att kunna driva sin verksamhet har man en bottenplatta som inte bygger på någon form av ideell verksamhet. Det var en åtgärd som vi vidtog för att skapa bättre förutsättningar.

Vid en längre sittning vi hade i höstas pekade organisationerna på problemet med administration gentemot både Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten. Därför har vi också gett ett uppdrag om hur man kan se över den administrativa bördan, som i dag inte är riktigt anpassad till det de behöver göra. I dag behöver de växa och få så goda förutsättningar som möjligt. Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar har fått i uppdrag att se om man kan hitta effektivare processer, så att dessa organisationer inte bara får bättre övningsverksamhet utan också kan lägga kraft på kärnverksamheten snarare än administration och förvaltning. Det är viktigt och angeläget.

Detta är några av de initiativ som vi har tagit vid sidan av att tillföra mer medel.

Om jag ska lyfta fram någon verksamhet som jag tycker är särskilt viktig vill jag naturligtvis nämna initiativet med GU-F:arna, de militära

snabbutbildningarna. De är bra. Ibland har det tagit lite för lång tid från ansökan till att man blivit uttagen. Det har kunnat ta så mycket som ett par år. Jag vet att man jobbar på att korta ned den tiden. Man bedriver också en väldigt bra och fin ungdomsverksamhet i många av de frivilliga försvarsorganisationerna.

Något som jag tycker är inspirerande och som jag lyfte fram i mitt tal hos Folk och Försvar i Sälen är att Frivilliga Flygkåren nu utvecklar en drönarkår och anpassar sig till ny teknologi. Samtidigt har man kvar kärnverksamheten i de frivilliga försvarsorganisationerna. Jag tycker att det är ett typexempel på hur frivilliga försvarsorganisationer verkligen kan bidra – inte bara till folkförankring utan också till reell försvarsn nytta.

Anf. 25 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret, och i mångt och mycket håller jag med om det han säger. Jag träffar också frivilliga försvarsorganisationer runt om i landet. Det man företrädesvis tar upp med mig är långsiktigheten och stabiliteten – naturligtvis också finansieringen, men anslagen har höjts.

Jag har tittat på de allmänna villkoren. Om jag uppfattat det rätt har man skruvat lite på antalet ansökningstillfällen och lite annat smått och gott. Det kanske kan bidra till minskad administration och något bättre möjlighet till planering med redovisningsansvar och så vidare när det gäller medel som man får beviljade. Det handlar om de önskemål som Försvarsmakten har på frivilligorganisationerna och om att de ska kunna planera sin verksamhet på längre sikt. När Försvarsmakten växer behöver frivilligorganisationerna behålla viss kompetens, till exempel beträffande utbildning av dem som engagerar sig inom frivilligorganisationerna och införskaffande av den materiel som behövs. Mer långsiktiga investeringar tror jag skulle kunna vara en framkomlig väg. Man skulle kunna ha lite längre avtal i de delarna, till exempel treåriga avtal.

Min fråga blir: Ser ministern någon möjlighet att utveckla det?

Anf. 26 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Långsiktigheten i de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet präglas allra mest av tillväxten i totalförsvaret. Det är den som utgör grunden för efterfrågesignalen, för att uttrycka mig rakt på sak. Den är urstark. Det här är den största samhällsreform alla kategorier som Sverige har genomfört de senaste många årtiondena. Behovet ska de nog känna finns där.

Det andra som tyder på att det hittills har funkat med den modell vi har är att de här organisationerna har varit 17 eller 18 stycken under väldigt lång tid. Men jag vet att det i början och mitten av 00-talet var oerhört tuffa tider för flera av dem. Jag tycker faktiskt att Försvarsmakten hanterade dem rätt styvmoderligt på den tiden. Man försökte svälta ut dem. Så jobbar inte Försvarsmakten nu, men i mitt tal hos Folk och Försvar i Sälen uppmanade jag Försvarsmakten att

använda frivilligorganisationerna ännu bättre. Jag var även med på hemvärnets ”riksdag”. Då diskuterade man hur hemvärdet för dialoger och hur man kan effektivisera processer.

Försvarsmakten har bedömt att man ska ha årliga avtal. Men om den översyn som sker, där man ska för enkla administrativa processer och rutiner, skulle peka på att det finns andra sätt att ordna relationen mellan Försvarsmakten, Myndigheten för civilt försvar och de frivilliga försvarsorganisationerna och att det finns anledning att ha andra typer av avtalsförhållanden, kanske med längre avtal, kommer definitivt inte jag eller regeringen att stå i vägen för det. Från politikens sida har jag inte synpunkter på om det ska vara ett år eller tre år. Vårt uppdrag är framför allt att se till att det finns en balans mellan mål och medel. Det tycker jag att vi har arbetat rätt bra med i och med att vi ungefär fördubblat budgeten för de frivilliga försvarsorganisationerna.

Det är viktigt att vi gör det. Finns det en stark vilja att kunna bidra till försvaret, antingen genom att man gör värnplikt, är hemvärnssoldat eller är i de frivilliga försvarsorganisationerna, ska vi ta vara på det.

Det är en enorm styrka för Sverige att vi har en stark försvarsvilja. Mycket av sinnebilden för det kommer från de frivilliga försvarsorganisationerna.

Anf. 27 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag börjar där jag slutade i mitt förra inlägg. Det är i det gemensamma samtalet som mycket löser sig. Försvarsministern har i dag uttryckt en positiv inställning till långsiktighet när det gäller både finansiering och planering, och man är öppen för olika förslag som bidrar till just detta. Vi kan då i rask takt bygga ett starkt, uthålligt och robust totalförsvär på den tid vi har, det vill säga ingen.

Jag är glad över det svar jag har fått av försvarsministern. Jag ser fram emot förhoppningsvis treåriga avtal så småningom. Det är vad många försvarsorganisationer har framfört till mig att de vill ha. Jag tror att det är en bra och framkomlig väg för långsiktighet och planering.

Anf. 28 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Tack, Lena Johansson, för debatten!

Om Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar skulle identifiera ett behov av längre avtal är vi öppna för det. Det ligger på myndigheten. Den grundläggande principen är att det är Försvarsmaktens behov som måste styra formerna för det.

De långsiktiga verksamhetsförutsättningarna påverkas också av Försvarsmaktens budget, som har blivit väsentligt högre än vad den var för några år sedan. De frivilliga försvarsorganisationerna precis som andra delar av Försvarsmakten kommer att präglas av stor tillväxt under en lång tid framöver.

Vi ändrar och förenklar villkor, och vi förenklar också administration, så att de kan ha förutsättningar att lägga kraft på det som de gör allra bäst. Det är folkförankring och inte minst att utbilda olika typer av

instruktörer. De gör ett mycket viktigt och fint arbete för försvaret av Sverige som jag är säker på att både Lena Johansson och jag är djupt tacksamma för.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:266 om situationen i Sudan och Sveriges vapenexport

Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Håkan Svenneling har ställt frågor till mig om svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien. Svenneling har frågat på vilken grund jag gjort ställningstagandet att export till företag baserade i Förenade Arabemiraten inte ska inkludera företag som handlar med krigsmateriel. Han har också frågat om jag avser att ta ytterligare initiativ i frågan inom EU. Han har även frågat huruvida jag avser att verka för ett stopp av svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien, och om inte, vad skälen till detta är.

Inbördeskriget i Sudan har skapat världens nu största humanitära kris med ett närmast obeskrivligt lidande. Cirka 30 miljoner människor är i nuläget i behov av humanitär hjälp. Utvecklingen i Sudan har också en negativ effekt på hela regionen med ökad instabilitet och flyktingströmmar som konsekvens. Sverige bidrar med stort humanitärt stöd till Sudan för att minska lidandet hos civilbefolkningen.

Regeringen och EU har vid flera tillfällen uppmanat alla externa aktörer, inklusive Förenade Arabemiraten och Saudiarabien, att avstå från att direkt eller indirekt förvärva situationen i Sudan, och i stället agera konstruktivt och koordinerat för att nå en fredlig lösning på konflikten. Sverige var drivande inom EU för att sanktionslista företag baserade i Förenade Arabemiraten för deras inblandning i kriget i Sudan. Vi ser kontinuerligt över behoven av ytterligare listningar.

Sverige har goda relationer med både Förenade Arabemiraten och Saudiarabien. De inkluderar både handelsutbyte och politisk dialog, även i frågor där vi har olika syn. Både jag och handels- och biståndsminister Dousa har under det senaste året lyft fram inbördeskriget i Sudan med våra emiratiska motparter och framfört regeringens ståndpunkter. Vi ser positivt på att den så kallade Quad-gruppen, där både Förenade Arabemiraten och Saudiarabien ingår, gemensamt verkar för att få ett slut på inbördeskriget i Sudan.

Sveriges försvarsindustri och krigsmaterielexport är nödvändiga för Sveriges förmåga att upprätthålla ett trovärdigt försvar. Export av svensk krigsmateriel prövas utifrån ett strikt regelverk som riksdag och regering har lagt fast. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) är tillsyns- och tillståndsmyndigheten för krigsmaterielexport. Myndigheten gör en helhetsbedömning i varje enskilt ärende och fattar självständiga beslut.

Exporten av krigsmateriel till Förenade Arabemiraten har de senaste åren framför allt bestått av det luftburna radarsystemet Global Eye. Det används både för lufrumsövervakning och sjöövervakning och bär ingen beväpning.

Det finns inga uppgifter om att svensk krigsmateriel som exporterats till Förenade Arabemiraten eller Saudiarabien används i Sudan.

Anf. 30 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Det mänskliga lidandet i Sudan är ofattbart. Efter snart tre år av inbördeskrig mellan den paramilitära milisen Rapid Support Forces, kallad RSF, och Sudans militär är den humanitära situationen katastrofal. Över 14 miljoner människor har tvingats på flykt och lever nu under mycket svåra förhållanden. Internationella brottmålsdomstolen utreder krigsbrott begångna av alla parter i konflikten, med fokus på anklagelser om folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. I slutet av oktober 2025 tog RSF-milisen kontroll över staden al-Fashir. Vittnen berättar om massakrer och ett omfattande och hänsynslöst våld. I dag når i praktiken ingen humanitär hjälp in till staden, utan den är belägrad.

Konflikten underblåses av flödet av vapen in i landet Sudan. Ett av de länder som förser Sudan och RSF med vapen är Förenade Arabemiraten – den största mottagaren av svensk vapenexport under 2024. Enbart under 2024 uppgick exporten av krigsmateriel till Förenade Arabemiraten till över 6 miljarder kronor. Även Saudiarabien deltar i konflikten genom sitt inflytande över den sudanesiska armén. Saudiarabien var också mottagare av svenska vapen så sent som 2024.

Att Förenade Arabemiraten och Saudiarabien deltar i krig i andra länder är ingen nyhet. Den svenska regeringen har därför länge haft all anledning att stoppa exporten av svensk krigsmateriel till dessa länder. Men i stället väljer man att öka samarbetet och handeln med dessa länder. Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa berättade i november – med särskilt dålig tajmning, med tanke på de militära offensiverna i Sudan – att han ville öka exporten till Gulfregionen. Den ökade handeln må omfatta fler områden än vapen, men budskapet är tydligt: Sveriges ekonomiska intressen väger tyngre än fred, frihet och mänskliga rättigheter när det gäller Gulfregionen och Sudan.

I sitt svar slår utrikesministern benhårt fast att inga svenska vapen, i varje fall inte några som kommit från Förenade Arabemiraten eller Saudiarabien, används i konflikten i Sudan. Men det är en sanning med stor modifikation. Enligt Ekots granskning finns det svenska pansarvärnsvapnet AT4 hos den sudanesiska militärens styrkor, SAF.

Detta är en skam för oss som land och visar på att vi inte kan kontrollera vår vapenexport. I en kommentar till Aftonbladet i december sa utrikesministern att myndigheten ISP, Inspektionen för strategiska produkter – som det så fint heter, när man pratar om vapenexport – skulle utreda saken. Jag undrar givetvis om

någonting har hänt sedan utrikesministern lämnade denna kommentar.

När det kommer till vilka vapen som Sverige exporterar försöker utrikesministern blanda bort korten genom att hävda att Global Eye inte bär någon beväpning. Att ha bra lägesbilder är A och O för att kunna attackera rätt militära mål. Inte minst kriget i Ukraina har visat oss det. Även om RSF självklart inte har fått Global Eye av Förenade Arabemiraten vet vi inte vilken underrättelseinformation de har fått och vilka vapen som Förenade Arabemiraten kunnat ge till RSF utifrån att de har Global Eye från Sverige.

Ett pikant faktum för Sverige är att vi har beställt tre Global Eye-flygplan från Saab, medan Förenade Arabemiraten har köpt fem stycken. Alltså har vi i praktiken i större utsträckning utvecklat en militär produkt för Förenade Arabemiraten än för oss själva.

Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Inför varje svensk exportaffär som inbegriper krigsmateriel bedöms det om det finns försvars- eller säkerhetspolitiska skäl ytterst knutna till svensk försvarsförmåga för att få tillstånd att genomföra affären. Varje sådan exportaffär genomgår en rigorös prövning, som utförs av Inspektionen för strategiska produkter, som jag nämnde i mitt förra inlägg.

Samtliga utförelselärenden redovisas dessutom för Exportkontrollrådet, där alla åtta politiska partier i riksdagen finns representerade. Tillståndsprövningen sker också i enlighet med EU:s gemensamma ståndpunkt om fastställande av regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel samt FN:s vapenhandelsfördrag.

Alla mottagare måste lämna ett slutanvändarintyg på den krigsmateriel som exporteras från Sverige. Det finns ett strikt förbud mot att överföra materiel till tredje land.

Låt mig än en gång understryka att det inte finns några uppgifter om att svensk krigsmateriel som exporterats till Förenade Arabemiraten eller Saudiarabien använts i Sudan. Försvarsmaterielexporten till Förenade Arabemiraten har under de senaste åren framför allt bestått av det luftburna radarsystemet Global Eye, som nyss nämndes. Det är som sagt ett flygburet radarspaningssystem. Det bär ingen beväpning, och det används för lufrumsövervakning och sjöövervakning.

Några tillstånd för export av svensk krigsmateriel har inte beviljats för vare sig AT4, alltså pansarskott, eller någon annan krigsmateriel. Pansarskotten AT4 har tidigare tillverkats på licens i andra länder, det vill säga bortom svensk kontroll.

För att förhindra att vapen säljs vidare måste som sagt alla mottagare lämna ett slutanvändarintyg på all materiel. Den får alltså inte överföras till andra utan tillstånd från Sverige.

Anf. 32 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! I höstas, när den humanitära krisen i Sudan var på allas läppar, lade Vänsterpartiet en motion av särskild vikt på riksdagens bord. Tyvärr avslogs motionen av talmannen och fick inte framställas.

I motionen hade vi tre tydliga krav från Vänsterpartiets sida:

All svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien måste omedelbart stoppas.

Sverige bör inom FN verka för ett vapenembargo mot hela Sudan. I dag omfattas bara en region.

Sverige måste inom EU och FN verka för att stärka verktygen för att upprätthålla befintliga vapenembargon och övervaka att de följs.

Det är tydligt att vi måste göra mer för att övervaka vapenembargon med tanke på att vi ser att vapen kommer in. Det är oklart varifrån de här AT4-vapnen har kommit, men det är Sverige som en gång i tiden har tagit fram dessa vapen, och det är i Sverige man kan köpa dem i dag. Därför måste vi ha bättre koll på det här vapnet än vi har just nu.

Jag sitter själv i Exportkontrollrådet, som bistår Inspektionen för strategiska produkter, och även fru talmannen sitter där. Givetvis måste även vi riksdagsledamöter som sitter där följa upp frågan från den politiska nivån, men jag undrar dock om utrikesministern har gjort någonting för att få återkoppling från ISP efter sin kommentar i december.

Pågår det en utredning på ISP? I vilken fas befinner den sig? Vad vet vi? Har det kommit fram några nya fakta? Jag förstår att utrikesministern har ganska mycket på sitt bord just nu, men jag undrar ändå om hon på något sätt har följt upp denna frågeställning med myndigheten.

När Turkiet i strid med folkrätten invaderade norra Syrien 2019 fördömdes detta av en enig svensk riksdag, och Inspektionen för strategiska produkter, ISP, beslutade att all vapenexport till landet skulle stoppas. Vänsterpartiet menar att det är dags att agera igen. Vi kan stoppa vapenexporten till de länder som är inblandade i konflikten i Sudan – om vi själva vill.

Utrikesministern trycker på att Sverige har sett till att företag i Förenade Arabemiraten har blivit listade av EU. Men jag undrar varför detta inte omfattar även landets vapenföretag. Om Förenade Arabemiraten skickar vapen till Sudan kommer de sannolikt från de företag i landet som handlar med krigsmateriel.

Tänker utrikesministern ta några initiativ i EU i frågan? Är regeringen beredd att på något sätt minska den svenska vapenexporten?

Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Låt mig inledningsvis komma tillbaka till den förfärliga situation som råder i Sudan. Det vi bevittnar är en svält- och flyktingskris av helt ofattbara proportioner.

Vi har de senaste månaderna med stor oro tagit emot förfärliga rapporter från al-Fashir om allvarliga och omfattande övergrepp på och våld mot civila efter

RSF:s övertagande av staden. Laglöshet tycks råda, och frågan om ansvarsutkrävande har med all rätt hamnat i det internationella samfundets fokus.

Sverige och EU har varit mycket tydliga gentemot de stridande parterna med att de enligt internationell humanitär rätt är skyldiga att skydda civila.

EU har också sanktionslistat flera företag baserade i Förenade Arabemiraten med anledning av deras roll i kriget i Sudan. Det rör sig bland annat om företag som har underlättat finansieringen av olika väpnade grupper i konflikten. Det handlar om företag som har slussat pengar och fordon till RSF för att möjliggöra fortsatt krigsföring och företag som hanterar och för ut guld från Sudan eller är aktiva inom gruvnäringen i landet.

Alla stater har ett ansvar för att agera i enlighet med folkrätten och för att FN:s vapenembargo efterlevs. EU verkar för att embargot ska breddas till att omfatta hela Sudan.

Som världens tredje största bilaterala givare av humanitärt stöd till Sudan gör Sverige skillnad för den hårt ansatta civilbefolkningen. Vårt bidrag går bland annat till livräddande livsmedelsbistånd, hälso- och sjukvård, vatten, sanitet och skydd av människor på flykt.

Myndigheten ISP är självständig, vilket är väl bekant. ISP fattar självständiga beslut, dock efter ett mycket rigoröst regelverk som naturligtvis också ständigt utvärderas. Som jag sa i mitt första inlägg har både jag och statsrådet Dousa haft kontakt med våra motparter i Förenade Arabemiraten och framfört vår oro. Exakt vad som mer har sagts i dessa samtal kan jag inte gå in på.

Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för den redovisningen!

Det är välkommet med Sveriges stora humanitära stöd till Sudan och att man har listat de företag man har listat. Utrikesministern pekar på just finansiering av krig, som jag tror är centralt när det kommer till frågan om Sudan, särskilt kopplat till gruvnäring och guldtillgångar. Skälet till att inbördeskriget över huvud taget har blossat upp med de regionala aktörerna bakom det hela är ekonomiska intressen. Det är kampen om dessa som håller Sudan tillbaka.

Det är viktigt att konstatera att det som nu sker i Sudan är en katastrof och ett misslyckande för hela världen. Utrikesminister Maria Malmer Stenergard kan inte förlita sig på handslag och dialog med diktaturer som Förenade Arabemiraten och Saudiarabien. Det är inte särskilt troligt att de kommer att börja följa regelverk eller hålla sina löften.

Sverige måste vara ett land som står upp för fred, demokrati och mänskliga rättigheter. Den svenska vapenexporten till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien måste därför omedelbart stoppas. Den svenska rösten för fred och frihet behöver återupprättas. Om vi stoppar vapenexporten skulle det vara en tydlig markering för detta.

Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka för en viktig debatt.

Jag vill också peka på det faktum att handel är helt nödvändigt för ett litet och exportberoende land som Sverige. Vi får inte bortse från den aspekten. Det ger oss också bättre möjligheter att tala direkt med de länder som vi handlar med, inklusive Förenade Arabemiraten.

I en sådan dialog kan vi också lyfta svåra frågor, där vi inte är överens, vilket både jag och andra svenska regeringsföreträdare flera gånger har gjort. Vi har framhållit att Förenade Arabemiraten måste avstå från att direkt eller indirekt förvärva den sudanesiska konflikten och agera konstruktivt för att nå en fredlig lösning.

Det krävs också att regionala aktörer, både enskilda stater och organisationer, gör gemensam sak för en vapenvila och för att fred ska uppnås – allt för att sätta stopp för världens värsta humanitära kris.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellationerna 2025/26:269 och 274 om terrorlistning av Irans revolutionsgarde och de folkliga protesterna i Iran

Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Alexandra Völker har frågat mig vad jag och regeringen avser att göra för att aktualisera frågan om att terrorlista Islamiska revolutionsgardet i EU och för att öka pressen på den iranska regimen.

Håkan Svenneling har frågat mig om jag och regeringen avser att kalla upp Irans ambassadör med anledning av den iranska regimen agerande i samband med den senaste tidens demonstrationer och hur vi avser att verka för utökade sanktioner mot ansvariga personer i regimen och Islamiska revolutionsgardet. Han har även frågat mig om vi avser att bryta de avtal som tecknades mellan Sverige och Iran 2017 samt vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att stärka skyddet för personer i Sverige som riskerar att utsättas för hot, övervakning eller trakasserier från den iranska regimen.

Regeringen fördömer det dödliga övervåld och de storskaliga, godtyckliga frihetsberövanden som har skett i protesternas spår. Vi står bakom den iranska befolkningen som utövar sina mänskliga rättigheter, inklusive yttrande- och mötesfriheten. Detta har vi kraftigt markerat till Iran, inklusive när den iranska ambassadören kallades upp till Utrikesdepartementet den 14 januari.

Situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Iran har länge varit mycket allvarlig, särskilt när det gäller situationen för kvinnor och personer som tillhör etniska och religiösa minoriteter. Sverige har själva, i EU och tillsammans med andra likasinnade länder

konsekvent fördömt de iranska myndigheternas kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran. Det har skett i uttalanden och i direkta samtal med iranska företrädare, inklusive på ministernivå.

Med anledning av det dödliga våld mot demonstranter och de godtyckliga frihetsberövanden som ägt rum måste trycket på den iranska regimen öka ytterligare. Sverige är därför drivande för att EU ska införa nya sanktioner mot regimföreträdare som varit inblandade i repressionen den senaste tiden. Vi vill se att nya sanktionslistningar antas redan till nästa utrikesministermöte i slutet av januari.

Regeringen har under en längre tid verkat för att lista Irans islamiska revolutionsgarde, IRGC, under EU:s sanktionsregim mot terrorism. Det är en linje som även en enig riksdag har ställt sig bakom i sitt tillkännagivande från maj 2023. Regeringen har lyft frågan både i Europeiska rådet, i EU:s utrikesministermöten och på expertgruppsnivå. Den senaste tidens händelser kommer förhoppningsvis att ge nytt momentum i frågan, som jag också kommer att lyfta vid EU:s nästa utrikesministermöte.

Regeringen tar frågan om skydd för personer i Sverige som riskerar att utsättas för hot, övervakning eller trakasserier från den iranska regimen på största allvar. Säkerhetspolisen har ett tydligt uppdrag att motverka utländsk underrättelseverksamhet och att reducera säkerhetshotande verksamhet som riktas mot individer. Regeringen har en nära dialog med berörda myndigheter för att säkerställa att dessa hot hanteras effektivt.

När det gäller de icke-bindande överenskommelser som slöts med Iran 2017 av den socialdemokratiska regeringen vill jag understryka att överenskommelserna inte var juridiskt bindande avtal utan enbart avsiktsförklaringar. På grund av den negativa utvecklingen i Iran har mycket begränsat samarbete skett inom ramen för dessa överenskommelser sedan de slöts. Regeringen har inga planer på att återuppta eller främja ekonomiska relationer som kan gynna den iranska regimen.

I detta anförande instämde Jan Ericson (M).

Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för svaret. Jag vill också tacka alla er som har tagit er hit i dag för att visa ert stöd för hur viktig den här frågan är. Jag vet att det inte syns på tv:n där hemma, men den vanligtvis så tomma läktaren här i plenisalen är nu fylld av människor som är här för att visa just hur viktigt det är att vi står upp mot regimen i Iran.

(Applåder)

Sedan jag skickade in min interpellation före jul har vi nu än en gång fått bevittna hur den iranska regimen använder sitt våldskapital mot folket och för att upprätthålla sin kontroll över landet – eller åtminstone försöka. Över 12 000 människor har mördats. Människor har skadats och fängslats. Detta är en regim som inte har någon som helst legitimitet. Det enda den har är sitt våldskapital. Den har släckt ned hela internet för

att kunna utöva brutalt våld mot sin befolkning utan omvärldens insyn.

Trots det ser vi hur människor modigt demonstrerar och står upp mot regimen. Vi har sett otaliga exempel bara under de senaste åren, och vi ser det nu igen i stor skala med de pågående protesterna, de största på flera decennier.

Att ge sig ut och demonstrera mot en regim som konsekvent använder sig av brutalt våld för att slå ned allt motstånd är oerhört modigt. Vi måste höra folkets vilja till förändring och frihet. Det iranska folket har visat ett oerhört mod och förtjänar att vi är modiga tillbaka.

Vi vet att Iran är en totalitär regim som använder sitt våldskapital för att försöka upprätthålla kontroll. Vi vet att de bedriver könsapartheid. Vi vet att regimen utgör ett hot inte bara mot den egna befolkningen utan också för oss här i Sverige och för vår omvärld. Vi vet att revolutionsgardet agerar utanför Irans gränser. Vi vet att de rekryterat svenska gängkriminella för att utföra dåd här i Sverige och gå deras ärenden på svensk mark. Vi vet att regimen begått grovt dataintrång och skickat ut sms till 15 000 svenskar i syfte att skapa splittring här i Sverige.

I slutet av förra året kom också uppgifter om att hackare kopplade till Irans underrättelsetjänst ska ha använt svenska företag för att genomföra cyberattacker runt om i Europa.

Vi här inne är helt överens: Irans revolutionsgarde agerar som en terrororganisation och bör därför klassas som en sådan. Bara mängden ledamöter som deltar i den här debatten visar just hur enig riksdagen är i den frågan.

Att revolutionsgardet är en statlig aktör skiljer det från de terrororganisationer vi tidigare sett. Vi kan dock konstatera att det är mycket i internationell politik som skiljer sig från hur det har fungerat förr. Jag hoppas att EU:s medlemsländer nu, särskilt i ljuset av de senaste protesterna, är redo att tydligt markera mot den iranska regimen.

Jag hoppas att vi nu kan få en bra debatt och diskussion här om hur vi från svensk sida och från EU:s sida tydligt kan markera mot den iranska regimen: Nu är det nog! Jag hoppas också att vi äntligen kan få till ett beslut om att terrorlista Irans revolutionsgarde.
(Applåder)

Anf. 38 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det är helt fantastiskt att vi har en så stor och fin publik på läktaren i dag. Dock måste jag vara tråkig och meddela att det endast är ledamöterna som får applådera, inte ni som sitter på läktaren. Ni får applådera i hjärtat.

Anf. 39 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Den islamistiska regimen i Iran för just nu ett brutalt krig mot sin egen befolkning, människor som kräver demokrati, ekonomisk stabilitet och slut på mullornas styre och kleptokrati. Man vill ha respekt för

grundläggande mänskliga fri- och rättigheter utan att mötas av hänsynslöst våld och brutalt mordande.

De landsomfattande protester som bröt ut i slutet av förra året riktades mot hela den islamistiska maktstrukturen. Säkerhetsstyrkorna har svarat med massgripanden, tårgas och dödliga skarpa kulor. Sedan regimen stängt av hela internet och all telefoni är det svårt att veta hur många människor som har gripits eller dödats, men enligt internationella organisationer kan det handla om 10 000–20 000 personer. Var och en av dem är någons barn, någons förälder eller någons syskon – människor vars enda brott är krav på frihet.

De medieuppgifter som nu har kommit fram tar upp den otroliga siffran att över 300 000 har skadats i protesterna. En stor andel av landets svenskiranier sitter nu som klistrade och följer med stigande oro och fasa nyhetsflödet från Iran. Sedan internet stängdes ned har det varit omöjligt att få kontakt med nära och kära för att få höra deras röster och få veta hur de mår. Att stänga ned internet har blivit regimen nya vapen för att undvika att omvärlden ska få kännedom om vad som pågår. Ett öppet internet och öppna kommunikationskanaler är en absolut nödvändighet. EU måste vidta de åtgärder man kan för att internet åter ska öppnas i Iran.

Många svenskar har fastnat i den fruktansvärda situationen i Iran efter att ha besökt släkt och vänner och behöver omedelbar konsulär hjälp för att ta sig hem. De vittnesmål som når oss nu är fruktansvärda. Människor berättar om hur de har sett demonstranter skjutas på nära håll och hur anhöriga tvingats leta igenom hundratals liksäckar för att hitta nära och kära. För att få kropparna utlämnade krävs ofta stora belopp av pengar eller avbön till regimen.

Läkare vittnar om att säkerhetsstyrkorna riktat sitt våld särskilt mot demonstranternas ansikten och ögon. En regimen som är så långt gången att den mördar sina egna medborgare kommer aldrig att reformeras. Den måste störstas. Den måste avskaffas.

Mördandet på Irans gator måste stoppas. Revolutionsgardet, IRGC, måste terrorstämplas av EU och alla politiska fångar måste släppas. Vänsterpartiet kräver att regeringen och EU agerar till stöd för Irans folk. Den iranska regimen har under decennier gjort sig skyldig till grova brott mot mänskliga rättigheter genom fängslande, tortyr och brutalt våld mot sin egen befolkning. Särskilt hårt drabbade är kvinnor, ungdomar och etniska och religiösa minoriteter.

Rapporter från människorättsorganisationer pekar på att antalet avrättningar under 2025 var de högsta på väldigt länge. De ansvariga för våldet måste ställas till svars. Vänsterpartiet vill snarast se riktade sanktioner på EU- och FN-nivå mot nyckelpersoner inom det iranska ledarskiktet. Det måste utrikesministrarnas möte i EU på måndag besluta om.

Den iranska regimen fortsätter att spela en destabiliserande roll i regionen genom IRGC och närstående miliser i Mellanöstern och genom stöd till Rysslands krigföring i Ukraina. Detta kopplar samman inrikes

repression med ett mönster av regional aggression, som också påverkar europeisk och svensk säkerhet.

Det iranska folkets frihet får inte bli en bricka i ett geopolitiskt spel, utan det iranska folket måste få avgöra sin egen framtid. Det är bara så en verklig demokratisk utveckling kan ta form. De modiga människor som protesterar i Iran måste få omvärldens stöd. Vänsterpartiet står bakom Irans hårt prövade folk. Regimen måste falla. Det iranska folket förtjänar sin frihet. Därför ropar man fortfarande: Kvinna, liv, frihet! Azadi för det iranska folket! (Applåder)

Anf. 40 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag måste tyvärr påminna igen om att det endast är ledamöterna som får applådera. Enligt ordningsreglerna får inte de på läktaren applådera.

Anf. 41 AZADEH ROJHAN (S):

Fru talman! Sahba Rastian, 23 år, domare inom damfotbollen. Arnika Dabbaq, 19 år, en lovande ung simmare. Mohammad Hajipour, 33 år, målvakt i iranska beachfotbollslandslaget. Robina Aminian, 23 år, ung kvinna som drömde om att få ägna sig åt fashion styling och design.

Det här är fyra namn av minst 20 000 döda. Deras brott: Hoppet om en annan framtid, viljan att leva i frihet och demokrati. Deras liv har släckts av de blodtörstiga enväldshärskarna i den islamiska regimen.

Det här kunde ske eftersom omvärlden inte har agerat när det har varit möjligt. Riksdagen har enigt ställt sig bakom kravet på att revolutionsgardet ska terrorlistas. Det beslutet fattades redan för fyra år sedan – 2022. Sedan dess har kampen pågått, och regeringen har varit senfärdig. Vi kan ännu inte se några som helst tecken på att regeringen har varit drivande mot andra EU-länder för att få till en terrorlistning av revolutionsgardet.

Utrikesministern har i dag presenterat de åtgärder man vill vidta framöver, men jag vill gärna höra utrikesministern redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits hittills. Vilka länder har man samtalat med? På vilket sätt har man aktivt inom EU drivit på för att få till en terrorklassning av revolutionsgardet?

Vi behöver också vidta åtgärder här och nu som tillgängliggör internet och kommunikation med omvärlden för det iranska folket. Så länge de inte kan kommunicera med omvärlden kan brotten fortsätta att begås av den islamiska regimen utan att vi kan reagera och agera på dem. Det behövs också en ordentlig dokumentation över alla brott som har begåtts under protesterna och tidigare.

Den islamiska regimen måste ställas till svars. Den iranska regimen våldsvälde måste störstas. Tiden är inne. Det iranska folkets röst måste höras, och det är dags att agera. Det är dags att Sverige tar sitt ansvar. (Applåder)

Anf. 42 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag får be om tystnad på läktaren. Jag är som sagt glad att så många lyssnar, men jag hoppas att alla kan respektera ordningsreglerna.

Anf. 43 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman, ärade statsråd, ärade ledamöter och åhörare! På vägen in till riksdagen i morse tänkte jag på det sista långa samtalet jag hade med min far. Han låg på hospis i Uppsala. Han hade legat där i några veckor. Under det sista långa samtalet vi hade öppnade han sig om den rädsla för regimen som hade präglats hans liv efter revolutionen 1979. Han var övertygad om att den dagen rädslan besegras av det iranska folket kommer också den islamistiska regimen att falla. Det var det sista samtalet vi hade, och sedan tystnade han. Två månader senare lämnade han jorden.

Det här samtalet präglade mig. Jag tror att många som är här i kammaren alltid har drömt om att rädslan som regimen har skapat en dag ska besegras av folket, och miljoner människor ska komma ut på gator och torg och besegra regimen. Det är precis det som har hänt under de veckor vi har bakom oss.

Protesterna började under de sista dagarna av 2025. De växte till olika städer och olika samhällsklasser. När oppositionen med kronprins Reza Pahlavi uppmanade till stora massdemonstrationer den 8 och 9 januari visste vi inte riktigt om folk skulle trotsa våldet, men det gjorde de. Kvällen den 8 januari gick miljoner människor runt om i landet ut på gatorna. Det de skrek om gällde inte några små förändringar i den ekonomiska politiken eller reformer, utan de vill stöta den islamistiska regimen. Det handlar om den regim som utgör ett hot mot det iranska folket, mot Ukrainas folk och mot Sveriges säkerhet. Det iranska folket besegrade sin rädsla.

Vad gjorde regimen? Den stängde ned internet. Nu har internet varit nedstängt i 350 timmar. Regimen använder kulsprutor mot fredliga demonstranter. Först kom det uppgifter om 2 000 eller 3 000 döda. Sedan kom uppgifter om 12 000 döda. En del kunde inte ta till sig att en regim verkligen kan döda 12 000 människor på 48 timmar. I går sa FN:s Iranrapportör att över 20 000 människor kan ha mördats på 48 timmar. Det är faktiskt rekord även för den här brutala regimen, och det är en av de största massakrerna i världen sedan andra världskriget under så kort tid som 48 timmar.

Vad kan vi göra? Jag har stor respekt för vår ärade utrikesminister och vet att utrikesministern har följt frågan noga. Men vi måste gå till handling. Fördömanden räcker inte. Det kommer alltid att finnas diplomatiska krafter som säger att vi behöver ha dialog och fördöma i ord. Det räcker inte! Den här regimen måste stötas. Det är som Tysklands förbundskansler och Australiens regering sa: Den här regimen är på väg bort. Den saknar legitimitet.

Då behöver vi ingripa och stötta det iranska folket. Vi har faktiskt en rättslig skyldighet att ingripa för att försvara mänskliga rättigheter. När folket reser sig måste också omvärlden resa sig.

En väldigt konkret åtgärd är att EU kan terrorlista den militära organisation som massmördar människor på gatorna i Iran. Det är vi i den här kammaren helt eniga om. Men för att det ska ske krävs det att utrikesministern åker runt. De fyra EU-medlemsstater som stoppar terrorlistningen behöver uppvaktas. Sveriges utrikesminister behöver prioritera det arbetet, så att vi gör vad vi kan för att stötta det iranska folket och så att vi inte sviker ett folk som reser sig mot islamismen. Där borde vi vara eniga.

(Applåder)

Anf. 44 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag vill passa på att tacka både Alexandra Völker och Håkan Svenneling för att de har tagit initiativ till den här interpellationsdebatten. Jag vill även tacka utrikesministern, som är här för att svara.

Det finns få andra frågor där det i den här kammaren finns en så pass stark enighet. Det är kanske när det gäller den här konflikten och konflikten i Ukraina som vi är så pass enade. Vi vill såklart alla se att den här regimen stötas. Men det finns en anledning till att interpellationer finns; vi vill lyfta upp de små saker där vi tycker att det kan göras mer. Det här är ett utmärkt sådant tillfälle.

Jag vill passa på att tacka alla som har kommit hit för att lyssna på denna interpellationsdebatt i dag. Jag sänder en extra tanke till alla er som har släkt och vänner i Iran som ni nu kanske inte har kontakt med och som man inte vet hur det går för. De senaste veckorna har varit mörka.

Utrikesministern pratar om att man är drivande för nya sanktionslistningar och för att terrorlista IRGC och att man tar frågan på stort allvar. Men precis som tidigare ledamöter har sagt här räcker det inte med bara fördömanden och att enbart driva på för sanktioner, särskilt inte för den typ av sanktioner som är svåra att få igenom.

Jag är ledsen, men jag tror inte att en terrorlistning av revolutionsgardet kommer att lösa konflikten. Redan nu har vi ganska skarpa sanktioner på plats gentemot många i regimen. Men det hindrar dem inte från att agera som de gör. Det krävs också andra typer av tag.

Det krävs bland annat sekundärsanktioner. Det skulle jag vilja se. Då kollar man vilka Iran handlar med i dag. Listan är lång: Kina, Turkiet, Ryssland, Förenade Arabemiraten, Irak, Indien och Pakistan. En del av dessa stater vill vi inte ha så mycket att göra med. Men det finns vissa stater, bland annat Förenade Arabemiraten, som kom upp i interpellationen strax innan och som EU just nu förhandlar om ett handelsavtal med. Förenade Arabemiraten är en av Irans största handelspartner.

Vi pratar gärna om sekundärsanktioner när det kommer till Ukraina. Men vad händer med Iran? Vi måste börja prata om det också där. Det handlar om att sätta ekonomisk press på också den här regimen för att få något att ändras.

Det jag saknar lite är initiativförmåga. Vi springer på de bollar som redan är i rullning, men jag skulle vilja se att Sverige även tar mer initiativ till andra typer av frågor i EU, till exempel sekundärsanktioner.

Frågan om ambassaderna kommer också upp, både den iranska ambassaden här och den svenska ambassaden i Iran. Jag vet att många vill stänga ambassaderna, men jag tror inte att det heller är en framkomlig väg. Det kommer alltid att krävas möjligheter att ha åtminstone ett utbyte av information.

Vi kan dock titta på hur Sverige agerade i Sydafrika under 70- och 80-talen. Man hade inte en ambasad utan en legation utan just en ambasadör. Man ville kunna ha kontakterna, men man ville inte erkänna den dåvarande regimen. Samma sak hände i Chile under 70-talet. När den dåvarande ambasadören blev utslängd valde Sverige att inte skicka en ny ambasadör förrän det fanns en fredlig utveckling i Chile. Man skulle kunna nedgradera ambassaden, för att visa att vi tar det här på allvar.

Man skulle också kunna införa olika typer av asyl-lättnader för dem som ändå försöker fly från helvetet i Iran. Det finns många saker som jag vill se att man tar initiativ till, så att man inte bara springer på de bollar som redan är i rullning.

Med det sagt förstår jag att det görs ett starkt jobb. Vi är faktiskt enade i den här frågan, och jag hoppas att vi kan fortsätta vara enade. Men jag ser också att vi tillsammans skulle kunna genomföra en hel del mer vad gäller att försöka få stopp på regimen. (Applåder)

Anf. 45 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Det är okänt hur många som mördats i protesterna i Iran. Men enligt de siffror som kommit ut rör det sig om tiotusentals människor. Det är helt enkelt en massaker.

Det är i detta läge viktigt att föra en konstruktiv diskussion. Många människor är redan upprörda, och det vore fel att föreslå saker som inte kan genomföras. När socialdemokraten Alexandra Völker frågar om utrikesministern har tagit några initiativ för att aktualisera frågan om att terrorlista Islamiska revolutionsgardet vet hon mycket väl att Sverige har drivit den linjen inom EU och fortsätter att driva den. Den svenska regeringen har vid flera tillfällen uppmanat EU att officiellt beteckna Islamiska revolutionsgardet som en terroristorganisation.

Det som hindrar terrorstämplingen är att det saknas enighet bland EU-länderna om denna ståndpunkt. Det är inte Sveriges regering som hindrar EU från att beteckna Islamiska revolutionsgardet som en terroristorganisation. Jag tycker att det är fel tillfälle, även för Socialdemokraterna, att sprida felaktig information.

Det som den svenska regeringen däremot kan göra är att distansera sig från mullornas regim på alla möjliga sätt och närma sig den demokratiska oppositionen. Att distansera sig från mullornas regim innebär även att man erkänner att regimskifte är vägen framåt.

Någonstans måste man inse att det finns en motsättning mellan mullornas regim och det iranska folket.

Den svenska regeringen måste göra ett val. Var står man? Står man på folkets sida, som skriker efter mänskliga rättigheter och demokrati? Eller står man på mullornas sida? Det finns ingen mellanväg.

De ökända bilderna på socialdemokraterna Ardalan Shekarabi, Stefan Löfven och Ann Linde tillsammans med regimens representanter visar att det inte finns någon mellanväg. Om man förhandlar med mullorna överger man vissa värderingar. Det är uppenbart för alla. Bilderna på Stefan Löfven när han skrattar med regimens representanter väcker fortfarande ilska hos många människor.

Det går inte att säga att man står för mänskliga rättigheter och demokrati och sedan sätta sig ned och ha en dialog med mullorna. Det handlar om en regim som är beredd att döda hur många människor som helst för att behålla makten.

Alternativet är att ställa sig bakom det iranska folket, antingen genom att inleda en dialog med den person som det iranska folket nu ropar efter, kronprinsen Reza Pahlavi, eller genom att ge det iranska folket moraliskt stöd genom att begränsa eller helst stänga Irans ambasad i Sverige. Sådana handlingar har betydelse för människor som just nu mejas ned av beväpnade soldater.

Regeringen måste åtminstone erkänna att mullornas regim inte längre kan säga sig representera det iranska folket. Det kan de inte göra samtidigt som de mördar tiotusentals oskyldiga iranier.

Att välja en demokratisk opposition framför en skurkregim är inte något ovanligt. Utrikesministern har vid flera tillfällen träffat Svjatlana Tsichanouskaja, som är ledare för den belarusiska oppositionen. Då har man valt bort dialog med diktaturen i Belarus.

Varför inte göra samma sak när det gäller Iran? Diktaturen i Iran kan inte på något sätt vara bättre än diktaturen i Belarus. Sveriges regering kan välja bort mullornas regim om viljan finns. (Applåder)

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 46 ALIREZA AKHONDI (C):

Fru talman och Maria Malmer Stenergård! Jag har också, likt mina kollegor, skrivit en massa fina ord. Men vad hjälper det när 20 000 människor massakreras på öppen gata? Vad är svaret till de människorna när utrikesministern och den regering hon representerar tre dagar efter Europaparlamentsvalet valde att lämna ut Hamid Noury till Islamiska republiken Iran?

Ja, man kan stå här och säga massa fina ord, men det som historien kommer att döma är aktioner.

Jag har en fråga till utrikesministern. Att den här församlingen, riksdagen, i all enighet fattade beslut om att uppmana regeringen att verka för en terrorlistning av revolutionsgardet kan ju inte ha undgått någon. Man måste ha varit nästan dövd eller blind för att ha missat det. Men frågan är vad utrikesministern har gjort. Har

hon träffat alla EU-länders utrikesministrar? Har hon träffat EU-ambassadörerna från respektive land? Jag har träffat dem – har utrikesministern gjort det? Det vill jag jättegärna få svar på.

Jag kan återberätta ett samtal jag hade med Spaniens EU-ambassadör i Bryssel. Hon skällde ut mig efter noter i ungefär en timme och anklagade mig för att ägna mig åt splittring när jag frågade hur det kommer sig att Spanien blockerar ett erkännande av IRGC som terrorentitet. Det gjorde inte saken bättre när jag berättade att Santa Marias saffran, en marknad som till 90 procent kontrolleras av IRGC, kan vara en drivkraft bakom att Spanien väljer att inte agera.

Jag kan återberätta liknande samtal med Italien, Frankrike, Cypern, Malta och Ungern. Men vi är alla här för att höra vad utrikesministern har gjort för att göra de oskyldiga människornas röster hörda.

Jag tror att det finns en bred enighet i den här kammaren om vad som behöver göras. Det vi saknar är konkreta aktioner. Givet hur intressant den här debatten verkar vara – så här många ledamöter har jag sällan sett i kammaren samtidigt – känner jag att utrikesministern är skyldig oss alla ett svar.
(Applåder)

Anf. 47 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Det iranska folkets situation är inte ett olycksfall i historien och inte ett tillfälligt politiskt misslyckande. Det är resultatet av ett system som är byggt för förtryck. Det är ett system som använder rädsla, fängelser, tortyr och avrättningar för att behålla makten.

I Iran slås kvinnor, studenter, journalister och oppositionella ned för att regimen vill visa att den inte har tappat kontrollen. Det är så det iranska styret fungerar.

Ändå ser vi mod. Vi ser kvinnor som vägrar att underordna sig, studenter som fortsätter att protestera trots risken att aldrig komma hem igen och föräldrar som sörjer sina barn men ändå säger att kampen för frihet inte får dö med dem. Det är dessa människor som förtjänar vårt tydliga stöd.

Fru talman! Detta är inte bara en iransk fråga. Den iranska regimen är i dag ett av de mest destabiliserande elementen i och utanför regionen. Man bedriver förtryck på hemmaplan men exporterar samtidigt våld, terror och instabilitet. Man förföljer oppositionella i exil, även i Europa. Man frihetsberövar utländska medborgare som politiska förhandlingsbrickor. Man understöder väpnade konflikter och extremistiska grupper.

Låt oss vara tydliga: Iransk militär teknologi används dagligen i Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Det finns knappt någon stad eller större tätort i Ukraina som inte har attackerats med iranska Shaheddrönare. Den iranska regimen är därmed en direkt medaktör i detta hot mot Europas säkerhet.

Mot denna bakgrund är Europas och EU:s respons ofta alltför försiktig. Man talar i vissa länder om balans, dialog och tyst diplomati. Men man kan inte balansera med bödlar. Man kan inte kompromissa med

tortyr. Och man kan inte förhandla bort kvinnors grundläggande rätt till fria liv.

Det är därför nödvändigt med ett tydligare europeiskt agerande. Det handlar om skärpta och konsekventa sanktioner mot dem som beordrar och genomför övergreppen. Det handlar om ekonomisk och politisk isolering av revolutionsgardet och dess nätverk. EU måste i det här läget verkligen terrorlista hela IRGC. Det handlar också om stöd till rättsprocesser, så att förövre vet att straffrihet inte är ett alternativ.

Lika viktigt är dock stödet till Irans folk – till de demokratiska krafter som vill se ett fritt och fredligt Iran, till kvinnor som vägrar låta staten kontrollera deras kroppar, till unga människor som kräver framtidsstro och till dem som trots enorma risker står upp för frihet.

Fru talman! I slutändan handlar det om vilken värld vi vill leva i. Är det en värld där våld lönar sig eller en värld där förtryck möts av motstånd? Är det en värld där kvinnor tystas eller en värld där deras röster är med och formar framtiden?

Sveriges och EU:s hållning måste vara tydlig. Halvmesyrrer räcker inte, tystnad är inte neutralitet, och försiktighet får aldrig bli ett svek mot dem som riskerar sin frihet.

Fru talman! Jag vill avsluta med att meddela att Elin Nilsson från Liberalerna hade för avsikt att delta i den här debatten, men på grund av närvaro i EU-nämnden kan hon inte vara med.
(Applåder)

Anf. 48 DANIEL RIAZAT (-):

Fru talman, ledamöter, åhörare och alla som lyssnar hemifrån! Jag hade också tänkt skriva ett tal, och jag påbörjade ett sådant. Men likt många andra tycker jag att det känns väldigt svårt att bara läsa från ett papper. För detta handlar om mer än bara några bokstäver på ett papper. Dödstalen är mer än bara några siffror.

Miljoners människor – över 90 miljoner – har haft svårt att sova om nätterna de senaste veckorna. Miljoners människor har under 47 års tid blivit förtryckta av en diktatur som, ska vi komma ihåg, kom till makten inte på grund av att folket ville ha dem utan för att några andra bestämde vilka som skulle vara deras ledare.

Jag ville skriva ett tal, men det gick inte. Varje gång jag försökte få ned det på papper kom jag att tänka på dödstalen och på de personer som mördas varje dag. Jag tänkte på alla de människor som sitter i fängelse. Vi vet inte om de kommer ut därifrån levande.

Jag kunde inte skriva därför att Jina, Nika och många andra har gått döden till mötes på grund av omvärldens passivitet. I stället för att på riktigt sanktionera regimen, sätta den på terrorlistan och stänga ambassaderna fortsätter man att prata.

Man säger: Vi står bakom det iranska folket. Men det behövdes 10 000 döda innan den svenska regeringen sa att man skulle stoppa utvisningarna till Iran. Varför behövdes det 10 000 döda innan man sa det? Varför tog det tre år innan den svenska högern gick

med på att vi skulle driva frågan om att sätta IRGC på terrorlistan i EU? Varför är det bara 230 personer som är på sanktionslistan just nu?

Jag är inte en av dem som säger att västvärlden ska utföra revolutionen åt folket. Vi har sett hur det blir när västvärlden utför revolutioner åt folken. Det blir Isis-regimen i Syrien och andra brutala regimer. Jag är inte ute efter att ersätta en diktatur med en annan.

Men västvärldens demokratier, som de kallar sig, har skyldigheten att hjälpa folket. De är skyldiga att se till att människor får internet, att se till att sanktioner slår mot rätt personer och att se till att regimföreträdares barn, andra släktingar och företag inte kan gå fria överallt i hela världen.

Jag förstår inte längre hur de här sanktionerna fungerar. Det räcker med att åka till Kanada, England eller Schweiz för att se hur regimföreträdare öppet kan föra ut miljoner i pengar från landet medan människor i Iran knappt längre har råd att mätta sina barn.

Någonting behöver göras här och nu. Ord räcker inte. Vi vill inte att ni ska ta över folkets revolution, men vi kräver att ni stöttar folkets revolution. Vi kräver att ni gör det med beslutsamhet och på riktigt och inte bara i ord. Därför fortsätter jag att säga jin, jiyen, azadi – det betyder kvinna, liv, frihet. Det är det som människor kämpar för.

Jag hoppas att man en dag ska kunna ha en debatt i parlamentet i Iran. Jag hoppas att människor då ska stå fria, oavsett politisk åsikt, och att de kan ha den typ av debatt som vi har här i dag. Men den ska då handla om hur man ska utveckla landet efter regimens fall, som jag hoppas blir brutalt.

(Applåder)

Anf. 49 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Khameneis regim, denna illegitima och teokratiska klan av massmördare, har just nu utfört ett blodbad som är bland de värsta mot sitt folk. Faktum är att det vi just nu ser saknar motstycke.

Tiotusentals obehäpnade iranier skjuts ned som djur på gatorna – barn, studenter, mödrar, fäder. Det är prickskytteeld från taken och maskingevär mot folkmassor. Sjukhus stormas för att man ska kidnappa och mörda sårade. Man har släckt hela internet för att dölja sina krigsförbrytelser. Det är en digital mörkläggning. Detta är värre än något vi sett i modern tid.

Det här är inte en oroande utveckling. Det är ett statligt organiserat massmord. Khamenei själv har erkänt att det är tusentals döda. När han gör det vet vi att det är bra mycket värre än så. Han och hans IRGC-bödlar har förvandlat gator till slakthus medan de gömt sig bakom sina turbaner. Det är inte en regering. Det är en kriminell organisation som just nu ockuperar Iran och mördar dess folk. Det görs för att den anti-iranska regimen ska kunna hålla sig kvar vid makten.

Fru talman! Jag uppskattar verkligen enighet och när det finns en samsyn över partigränserna i Sveriges riksdag, särskilt i viktiga ämnen som detta. Jag vet också att vi alla här inne delar avskyn för det vi ser i Iran. Men var är trovärdigheten när

Socialdemokraterna står här och talar om en tuff Iranpolitik? Jag har en del åsikter om regeringens Iranpolitik. Jag tycker att den borde vara något tuffare – betydligt tuffare. Men Socialdemokraterna har verkligen ingenting att säga om detta i och med den tafatta Iranpolitik som rådde när Socialdemokraterna styrde detta land.

Ni bjöd hit och gullade med utrikesminister Zarif. Ni åkte till Iran för att bedriva handel och passade samtidigt på att legitimera den könsapartheid som finns där. Er utrikesminister firade till och med islamisternas nationaldag med tårta på ambassaden på Lidingö. Att ni inte skäms!

Jag har en fråga till de socialdemokrater som deltar i debatten här i dag: Tar ni avstånd från den Iranpolitik som ni förde när ni hade makten i Sverige? Tar ni avstånd från firandet av islamisternas nationaldag? Gör ni inte det saknar ni fullständigt trovärdighet.

Fru talman! Skurkregimen mejar i dag ned sina medborgare. Vi måste därför slå till hårt från Sveriges sida och från EU:s sida. Den iranska ambassaden i Stockholm måste stängas. Att utvisa diplomater är en självklarhet. De representerar inte det iranska folket. De representerar mördarna i Teheran. Att ha dem här är att spotta på alla iranier som just nu offerar sina liv och allt de har.

Självklart ska också IRGC som organisation terrorklassas. Det är något jag vet att regeringen driver. Sanktionerna måste utökas mot Khamenei, alla i hans närhet och alla som kan kopplas till denna terrorregim. Deras tillgångar ska frysas. Lyxvillor i Europa – allt – ska bort.

Vi måste på alla tänkbara sätt stödja det iranska folket i dess rop efter frihet. Vi måste definitivt göra vad vi kan för att bistå dem, så att de kan nå ut med sina historier.

Fru talman! Historien kommer att döma oss skoningslöst om vi inte agerar och om vi viker ned oss. Det iranska folket kämpar för sitt liv mot en hänsynslös diktatur. Vi ska vara orubbliga i stödet till det iranska folket – inga kompromisser med mördare. (Applåder)

Anf. 50 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Dubbelt tack för möjligheten att delta i den här debatten, som är så viktig!

Det iranska folkets mod visas gång på gång. Det syns nu på gatorna över hela Iran. Vi såg samma sak hända efter mordandet av Mahsa Amini hösten 2022.

Alla ska känna vårt moraliska och enade stöd från denna kammare. Människor drömmer om frihet. De hoppas att det ska vara möjligt att åstadkomma frihet under sin livstid och för sina barn. De tänker på barnens framtid. De är beredda att göra detta med livet som insats. De försvarar sin frihet, precis som vi ser hur ukrainare dagligen försvarar sin frihet mot ryska övergrepp i Ukraina. I Iran försvarar de sin frihet mot regimens övergrepp. De har terroriserats år efter år – oerhört länge.

Islamiska revolutionsgardet är regimens vapen i arbetet med att terrorisera befolkningen. Islamiska revolutionsgardet hade kunnat terrorklassas av EU. Tyvärr har det inte skett. Trots ett nedstängt internet kunde jag senast i går kväll se bilder på hur liksäckar staplats på gatorna och höra människor tala om hur man skjuter vilt med kulsprutor för att döda människor för att de har krävt frihet.

När friheten har erövrats – den kommer att erövras – av det iranska folket kommer vi att bli varse verkligheten. Den kommer inte att vara vacker. Här pågår utan tvekan brott mot mänskligheten. Mullorna och IRGC får inte gå fria. De måste stå till svars för sina brott mot sin befolkning.

Jag håller med om det som har sagts tidigare av många debattörer: Det finns inte några enkla svar, även om president Trump möjligen tror det. Förtryckarregimen har impregnerat landet under så lång tid, och IRGC visar sig gång efter annan ha ett oerhört grepp om befolkningen med sin förtryckarmakt.

Nu måste vi terrorklassa dem. Det hade kunnat ske i maj 2023, men, fru talman, när vi har fört dessa diskussioner har det alltid stoppats av EU:s legala ramverk, ett ramverk som är från 2001 med ”nine eleven” och det som då hände.

Det fungerar inte för den här typen av regimer eller terrororganisationer, och vi har diskuterat det om och om igen. EU måste ändra sitt legala ramverk. Det bör ministern kräva.
(Applåder)

Anf. 51 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Det sker en massaker i Iran, där regimen blodigt slår ned de folkliga protester där människor vägrar att låta sig kuvas. Med livet som insats har tusentals demonstranter i Iran krävt sitt liv och sin frihet tillbaka – starka, modiga unga.

Vi som står här i Sveriges riksdag känner vördnad inför er kamp. Vi har stått vid er sida många gånger förr och sett hur modiga demonstranter kräver öppna, fria val, vanliga liv och att få slippa regimens tortyr.

Ni som tillhör regimen i Iran ska veta att protesterna aldrig kommer att tystna. Den här gången har folken i Iran enats. Protesterna kommer att fortsätta tills friheten är nådd. Ni må hata, fängsla och avrätta, men aldrig kommer folk att upphöra att kräva sin rätt.

Ni, regimen i Iran: Hur många fler ska ni döda? Vad är er poäng? Protesterna kommer inte att tystna. Hur ska människor kunna vara tysta när kvinnor blir diskriminerade och fängslade för orimligheter? Varför ska män få visa sitt hår men inte kvinnor? Varför ska kvinnor inte få samma chanser i livet till utveckling och till att få använda sin utbildning? Varför ska kvinnor hållas tillbaka? Lever ni på medeltiden?

Kvinnor i alla länder är förenade. Vår styrka är enorm! Glöm inte det! Vi kvinnor över landsgränserna kräver frihet för alla kvinnor i alla världens länder. Slut på patriarkatet! Slut på underordning! Slut på sedlighetspolis!

Vi kräver kraften, och vi tar stöd av Irans kvinnor. Vi känner våra förfäders kamp. Vi står enade. Vi vet att frihet måste erövras. Tyranner måste bort. De ger sig inte om de inte förstår att de är besegrade.

Vi kräver ett omedelbart stopp på alla de övergrepp som sker mot modiga ungdomar just nu. Slut på avrättningarna! Slut på avrättningarna på sjukhus! Hur vidriga är ni inte! Många tusentals – det är så obegripligt – har dödats av säkerhetspolisen.

Vi ska aldrig sluta att tala om det här. I spetsen går många gånger unga män och unga kvinnor som kämpar. Men med er har ni omvärldens stöd. Glöm aldrig det!

Vi i Sveriges riksdag står också enade och kräver ett stopp. Vi vill terrorklassa sedlighetspolisen och står enade i att det är folket i Iran som vi står bakom, inte regimen.

(Applåder)

Anf. 52 ELIN NILSSON (L):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag är väldigt glad över att jag hann hit i sista sekunden efter att ha suttit fast i EU-nämnden, där denna fråga också var uppe. Det är viktigt att vi visar enighet och att vi samlat står bakom den frihetskamp som pågår.

Den iranska islamistiska diktaturen har förtryckt det iranska folket i snart fem decennier. Folket och regimen är inte bara olika saker; deras intressen står också i direkt motsats till varandra.

De folkliga protesterna nu handlar om ett motstånd mot islamistiska regler för hur människor, inte minst kvinnor, ska få leva sina liv. Det handlar om regimens mordande, torterande och förtryck av folket och att detta måste upphöra. Det handlar om att deras finansiering och stöd till terrorister i regionen och i hela världen måste upphöra. Lidandet och förtrycket måste få ett slut.

Här i Sverige och i hela världen bedriver den iranska regimen också spionage mot, hetsjakt på och kartläggning av den iranska diasporan. De hotar och sprider sitt förtryck också hit. De finansierar terrorism, samarbetar med de kriminella gängen och understöder extremismen.

Samhället måste vara en gemensam röst på alla nivåer. Det handlar om alltifrån hur kommuner måste stoppa stöd till islamister och anhängare av den iranska regimen till hur polis, Säpo och åklagare måste röka ut och jaga varenda iransk agent ut ur Sverige. Det handlar om att regeringen måste driva på för en terrorlistning av det iranska revolutionsgardet.

Iran är också en del av det auktoritära och antidemokratiska blocket tillsammans med många andra länder, som Ryssland, Kina och Nordkorea. Irans stöd till Ryssland har möjliggjort kriget i Ukraina. Kinas diplomatiska och politiska stöd till Iran har möjliggjort regimens fortsatta förtryck av folket. De delar inte ideologi, men de delar målet att störta den liberala världsordningen.

Irans folks sak är därför Sveriges sak, inte bara för att det är moraliskt rätt. Irans folks sak är Sveriges sak

också för att om de lyckas blir hela världen, inklusive Sverige, säkrare.

Just nu är det min och Liberalernas uppfattning att den demokratiska världen inte har gjort tillräckligt för det iranska folket. De kräver frihet och demokrati, och vi får inte svika. Mer finns att göra. Mer måste göras. Vi måste ta vara på det hopp och den kraft som finns i det motstånd vi nu ser i Iran.

(Applåder)

Anf. 53 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag tycker att det är otroligt fint att se det enorma engagemang som finns här i riksdagen och som också tar sig uttryck här på läktaren. Det är en stor styrka att vi är så enade här i Sverige och i Sveriges riksdag. Det är något som jag önskar att jag hade sett i större utsträckning i andra länder. Det är någonting som vi verkligen ska dra nytta av, för då blir också Sveriges röst mycket starkare.

Mycket som händer i världen nu får en att dra slutsatsen att EU måste bli ännu starkare och agera ännu mer enat, och det gäller också i den här frågan. Sverige driver verkligen på för att EU ska ha en kraftfull och samordnad Iranpolitik, och jag håller verkligen med om att det inte räcker med bara fördömanden.

Det är just därför som Sverige tillsammans med ett fåtal länder är medförslagsställare till ett nytt sanktionspaket som riktar sig mot ytterligare individer och enheter kopplade till regimen brutala repression av demonstrationerna. Vi vill naturligtvis att EU snabbt ska besluta om detta. Det är också därför vi är drivande inom EU för att man ska terrorlista IRGC. Det, Azadeh Rojhan, är alltså att vara drivande i EU.

Frågan om att lista Islamiska revolutionsgardet under EU:s terrorismsanktionsregim är någonting som Sverige har drivit länge i EU-kretsen, och det är som sagt en enorm styrka att det finns enhällighet här i riksdagen. Vi har lyft det gång på gång på expertnivå, på utrikesministermöten och på allra högsta nivå på Europeiska rådet.

Som bekant kräver listning enhällighet bland medlemsstaterna. Sverige för en dialog med andra länder för att vi ska nå just dit. Vi tror och hoppas att den senaste tidens händelser kommer att få fler länder att stödja vår hållning. Vi kommer att fortsätta det här arbetet tills vi lyckas.

Jag vill också understryka att EU tidigare vidtagit skarpa åtgärder mot Iran. Över 230 individer och 40 enheter är redan sanktionslistade för grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, inklusive flera med koppling till just IRGC. IRGC är också föremål för sanktioner under regimen för landets kärntekniska och missiltekniska program.

Alireza Akhondi undrade om jag har träffat mina ministerkollegor i EU. Svaret är: Ja, det har jag. Självklart fortsätter jag att driva den här frågan. Sverige kommer att fortsätta vara drivande för en tydlig och konsekvent linje, som jag inledde med att säga. Vi accepterar inte att Iran destabiliserar regionen, förtrycker

sin befolkning och stöder terrorism. EU:s svar måste vara samlat, skarpt och kompromisslöst.

Nima Gholam Ali Pour undrade var regeringen står. Svaret på den frågan är glasklart: Vi står bakom alla de modiga män och kvinnor i Iran som slåss för sin frihet.

(Applåder)

Anf. 54 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för ett sakligt svar!

När jag före jul skrev den här interpellationen riktade jag två frågor till ministern. Den första var om ministern avser att ta några initiativ för att aktualisera frågan om att terrorlista Islamiska revolutionsgardet och i sådana fall vilka initiativ. Den andra frågan var om ministern avser att ta några initiativ för att öka pressen på den iranska regimen och vilka i sådana fall. Jag har svårt att förstå hur man kan vara kritisk till de frågor som har lyfts här tidigare i debatten.

Utrikespolitiken ägs av regeringen, inte av riksdagen. Trots det har vi från riksdagens sida gjort vad vi kan för att driva på och för att visa vårt stöd för den iranska befolkningen och vårt motstånd mot regimen. Men det är regeringen och utrikesministern som har både ansvaret och möjligheten att agera.

Jag har i dag aktivt undvikit att rikta anklagelser. Den här debatten är inte till för att tävla om vem som är bäst eller sämst. Den här debatten är till för att höja rösten mot regimen och för folkens frihetssträvan i Iran, för nu måste det vara nog. Vi har alltid varit tydliga: alla folks frihet – hela världens fred.

Som nämnts tidigare i debatten hade vi i morse samråd i EU-nämnden inför EU:s utrikesministrars möte i utrikesrådet nästa vecka. Vi diskuterade allt från terrorklassningen till påtryckningar mot regimen och tillgången till internet och telefoni. Den sista frågan är otroligt central för omvärldens insyn. Utöver att fördöma regimen agerande och kräva att internet ska slås på igen diskuterade vi även om det finns några möjligheter att faktiskt agera. Jag hoppas att utrikesministrarna verkligen ser på alla möjligheter och tänker kreativt, för det är vad folket på plats i Iran behöver. Jag hoppas också att EU markerar tydligt mot regimen. Jag hoppas att man till slut terrorlistar Islamiska revolutionsgardet.

Vi behöver vända på varen sten och fundera på vartenda sätt vi kan agera på nu för att visa vårt stöd till folken i Iran och visa regimen att det är nog nu. Sverige och EU måste visa mod och handlingskraft.

(Applåder)

Anf. 55 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Vi har stått här förut. När mordet på Jina Mahsa Amini skedde hösten 2022 samlades vi till den dåvarande utrikesministern Billströms första interpellationsdebatt som utrikesminister. Det var fullsatt på läktaren här inne även då.

Nu har vi en utrikesminister som pratar om enighet, men då var Sveriges Iranpolitik otydlig och splittrad

mellan de politiska partierna. Sedan dess har aktivisterna tryckt på oss politiker och tillsammans har vi lyckats skapa enighet i Sveriges riksdag om att tillkännage att vi ska terrorstämpla det iranska revolutionsgardet IRGC. Men sådant bestäms i EU, och EU-kommissionen har varit en bromskloss utan dess like.

När hela utrikesutskottet besökte kommissionen hösten 2023 och tog upp frågan direkt med dem viftades den bort. I stället för att gå fram med ett konkret förslag har den begravts i utredningar och undersökningar i jakt på den så kallade legala grunden. Den legala grunden finns där; den iranska regimen med IRGC i spetsen terroriserar sitt eget folk. Egentligen borde vi terrorstämpla hela den iranska regimen.

I sitt svar tryckte utrikesministern på att hon avser att lyfta frågan på måndagens möte. Jag undrar om utrikesministern kan lova att det blir ett nytt sanktionspaket på måndag och om du har skickat signalen till ambassaderna i alla europeiska huvudstäder där Sverige har sådana att man ska lyfta fram frågan om Iran med respektive land och trycka på för att de ska stödja sanktioner och för att de ska stödja terrorstämplingen av IRGC. Jag undrar också om vi svenska riksdagsledamöter kan göra någonting för att understödja dig när det gäller att ytterligare öka trycket i frågan på europeisk nivå.

Det är bra att utrikesministern har kallat upp Irans ambassadör, för förra gången det bröt ut protester tog det månader innan den dåvarande moderata utrikesministern kallade upp ambassadören. Jag hann lämna in interpellationen, men du var ändå snabb!

Jag vet att många som lyssnar på debatten vill stänga den iranska ambassaden, då den är full av spioner och korrupta företrädare. Men det skulle samtidigt sannolikt innebära att vi tvingades stänga den svenska ambassaden i Teheran, och det skulle vara dåligt när så lite information kommer ut ur Iran. Att människor förföljs och hotas i Sverige måste tas på allvar, och det är viktigt att våra myndigheter agerar kraftfullt mot dessa spioner.

Ett viktigt besked från utrikesministern i dag var att regeringen inte har några planer på att återuppta eller främja ekonomiska relationer som kan gynna den iranska regimen. Det måste vara Sveriges politik ända till den dag regimen faller.

Dock meddelades det även i dagens interpellationsdebatt att de tidigare avtalen inte ska sägas upp. En av de överenskommelser som undertecknades 2017 av det svenska näringsdepartementet handlar om Pardis Technology Park, en organisation som styrs av revolutionsgardet och som är en del av den milis som står för våldet, terrorn och det pågående dödandet. Man omfattas dessutom av sanktioner från EU:s sida.

Det är bara att säga upp de här avtalen. Det kanske inte har så stor praktisk betydelse, men det är ändå viktigt. Sägg upp avtalen nu!

Nu verkar regimen försöka reglera internettillgången och öka sin övervakning och kontroll. Omvärlden måste göra allt för att aktivt stödja och underlätta uppkoppling så att sanningen kan komma ut.

I det läge vi befinner oss i kan vi inte fastna i vad EU gör. Sverige måste också tillsammans med andra länder forma en Iranpolitik med egna agendor och strategier för att stoppa regimen terror.

Vi måste också sluta utvisa människor till Iran. För några veckor sedan fick vi äntligen beskedet att sjukvårdspersonal på SÖS fick stanna, efter omfattande protester från arbetskamraterna. Nu ligger hotet över en 18-årig tjej som riskerar att utvisas till Iran. Så kan vi inte ha det.

(Applåder)

Anf. 56 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att vi inte tilltalar utrikesministern med du.

Anf. 57 AZADEH ROJHAN (S):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för det sakliga och tydliga svaret!

Alla folks frihet – hela världens fred. Det finns en motsvarighet till det på persiska, och jag vet att jag nu bryter mot reglerna, men jag säger det i alla fall: Bani adam azaye yekdigarand ke dar afarinesh ze yek goharand. Det är ledord som har styrt hela mitt politiska engagemang.

Jag råkar vara född i Iran men är uppvuxen här i Sverige. Jag ser det som mitt ansvar att i alla fall vara en röst för det iranska folket, som visar på ett mod som saknar motstycke. Jag vill föra ut deras röst till omvärlden men också använda den möjlighet jag som parlamentariker och fri människa i Sverige har för att trycka på och kämpa för att se till att den islamiska regimen ställs till svars och störtas.

Jag är otroligt tacksam över att det finns en enighet i Sveriges riksdag för det och att vi tillsammans vill se till att ge det iranska folket den frihet och demokrati som de förtjänar och som de har kämpat för. Detta måste vi nu hörsamma. Därför är det otroligt viktigt att utrikesministern nu visar på tydliga åtgärder och står upp för de åtgärder som har redovisats här i dag. Hon måste visa i handling att vi tillsammans vill bli av med en regim som inte bara är ett hot mot sitt eget folk utan också mot omvärlden och mot oss här i Sverige. Det är dags att bli av med den iranska regimen.

(Applåder)

Anf. 58 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag fortsätter där föregående talare slutade. Den här regimen är ett hot inte bara mot det iranska folket, som vi nu hört från alla som talat i denna debatt. Regimen är också ett hot mot omvärlden och mot Sveriges säkerhet, självständighet och demokrati.

Fru talman! Vi vet att de som slåss i kriget i Ukraina också slåss för vår demokrati, vår frihet och vår självständighet. Vi vet att den iranska regimen är en av Putins viktigaste allierade i krigsföringen mot Ukrainas folk. Den iranska regimen förser Putin med de drönare som dödar ukrainare. Den iranska regimen ger politiskt, ekonomiskt och militärt stöd till Putins

krigföring. Segrar Putin i Ukraina kommer han inte att stanna där, utan han kommer att fortsätta utgöra ett hot, i slutändan även mot Sverige.

Nu har Irans folk rest sig. De vill störta regimen och visar ett mod som, om de lyckas, skyddar oss i slutändan. De visar ett mod som gör världen bättre och Sverige säkrare. Då måste Sveriges regering ställa sig frågan: Är Sverige redo att ändra sin Iranpolitik? Då talar jag inte om några positioneringar och attacker på partier utan gemensamt: Är vi beredda att lämna dialogen med den islamistiska regimen?

Är utrikesministern beredd att förflytta Utrikesdepartementets hållning och göra det som krävs? Är hon beredd att se regimen som ett hot, att se det iranska folket som våra vänner som slåss för vår trygghet och att förflytta departementets syn på Iran och Iranfrågan? Då skulle ministern göra inte bara det iranska folket en tjänst, utan ministern och regeringen skulle också göra Sverige en tjänst och göra Sverige tryggare. Det är uppenbart att den iranska regimen kommer att falla om omvärlden ger sitt stöd till det iranska folket. (Applåder)

Anf. 59 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för svaret.

I mitt tidigare anförande sa jag att det är kul och bra att se att det finns en partipolitisk enighet i kammaren i den här frågan. Men en del partiföreträdare klarar ändå inte av annat än att lyfta upp vissa historiska skeenden och göra partipolitik av detta. Jag tycker att det är tragiskt, särskilt när det kommer från ett parti som jag antar inte vill att vi lyfter upp deras historiska agerande i talarstolen.

Först och främst vill jag dock också passa på att tacka utrikesministern för att Sverige stödde ett initiativ till att extrainkalla FN:s MR-råd till en extrasession om situationen i Iran. Mötet i FN:s MR-råd kommer att äga rum om ett par timmar och går att följa på webben från klockan 14. Det är ett tips till alla som följer denna debatt och vill höra vad som sägs i FN:s MR-råd.

Jag vill i anslutning till det passa på att ställa en fråga till utrikesministern. Det finns också ett initiativ för att försöka förmå FN:s säkerhetsråd att hänskjuta denna fråga till Internationella brottmålsdomstolen. Kan utrikesministern uttala sig om det i dag? Kommer Sverige att ställa sig bakom initiativet och uppmaningen till säkerhetsrådet att göra detta? Det tror jag vore bra.

I mitt tidigare anförande tog jag upp en rad andra saker som vi skulle kunna göra i fråga om framför allt sekundärsanktioner och upprepar inte det nu.

Jag vill passa på att tacka interpellanten, alla meddebattörer och utrikesministern för en jätte viktig interpellationsdebatt. Jag hoppas att vi inom kort får se att regimen i Iran störtas och att folket där blir fritt. (Applåder)

Anf. 60 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Regimen i Iran har de senaste åren blivit mer aggressiv när det gäller underrättelse- och terrorverksamhet i Sverige. För mindre än två år sedan meddelade Säkerhetspolisen att mullornas regim använder sig av kriminella nätverk i Sverige för att utföra våldshandlingar. Flera svenska medborgare har tagits som gisslan av regimen för att tvinga Sverige till olika eftergifter. Det här är ingen regim som är vän till Sverige. Därför ska Sverige inte heller vara vän till denna regim.

Nu finns ett tillfälle för Sverige att tillsammans med världssamfundet agera för att en gång för alla göra sig av med denna regim, som sprider våld inte bara i Iran utan också här i Sverige.

Utrikesministern kanske undrar vad Sverige kan göra. Man kan börja med att avsluta de samarbeten som finns mellan svenska och iranska lärosäten. Iranska universitet är inte oberoende. De som från iransk sida deltar i sådana samarbeten har godkänts av regimen. Sverige skulle också kunna arbeta inom EU för att rikta sanktioner mot alla regimföreträdare och deras familjer. Dessa mördare ska inte kunna leva ett bekvämt liv medan de begår sina brott.

Sverige har historiskt visat att man kan stå upp mot förtryckande regimer, även när det kostar. Nu krävs samma beslutsamhet igen. Allt som har koppling till mullornas regim måste behandlas som ett hot mot Sverige och det iranska folket. Frågan är inte om Sverige kan agera utan om regeringen är beredd att en gång för alla stänga dörren för mullornas regim.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 61 ALIREZA AKHONDI (C):

Fru talman! Ali Khameneis bestialiska regim kommer att falla. Masoud Pezeshkians regering kommer att falla. Ali Larijanis terrorvälde kommer att falla.

Vänner! Vi har kommit långt. Tänk, för tre år sedan gick ledamot efter ledamot upp och sa att den islamiska republiken ska störtas. I politiska och diplomatiska sammanhang har dessa ord en extrem betydelse. Tack vare er uppe på läktaren och tack vare alla som har engagerat sig ser vi denna utveckling. Ert engagemang spelar roll. Jag är övertygad om att friheten är nära.

Utrikesministern! Vi vet att den islamistiska regimen förbereder ett intranät för att på riktigt försöka koppla bort iraniernas möjlighet att nå fri kommunikation. I Sverige har vi teknik som kan runda det.

Är utrikesministern och regeringen beredda att på riktigt satsa på projekt och insatser som görs här och nu för att säkra människors tillgång till fritt internet?

(Applåder)

Anf. 62 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Tack till utrikesministern, interpellanterna, meddebattörerna och alla som är i salen och lyssnar!

Jag uppskattar enigheten i rummet. Första gången jag stod i riksdagens talarstol lyfte jag upp frågan om

terrorlistning av IRGC, och jag är glad över att vi har en gemensam syn i den svenska riksdagen.

Nästan alla av oss som deltar i dagens debatt har partivänner i partier som ingår i de regeringar som stoppar terrorlistningen, och jag tror att vi behöver prata med våra kollegor i de länder som inte ser nödvändigheten av en terrorlistning – hur de nu inte kan göra det. Här har vi alltså en gemensam uppgift, och jag räknar med att vi kommer att göra den.

Den iranska regimen agerande stannar inte vid de egna gränserna. Den förföljer oppositionella i Europa, fängslar utländska medborgare och bidrar aktivt till krig och instabilitet. I nästan varenda stor konflikt är den iranska regimen inblandad, inte minst i Ukraina, som är Sveriges högsta prioritering.

Vi behöver som sagt göra vad vi kan för att övertala våra europeiska vänner att förstå allvaret och förstå betydelsen av en terrorlistning.

Vi måste också visa politiskt och moraliskt stöd till de iranska folken och till alla som vill se ett fritt, demokratiskt och fredligt Iran. Tystnad och halvmesyryr vore ett svek; Sverige och EU måste stå fast i sitt stöd. Irans folk ska veta att de inte står ensamma.
(Applåder)

Anf. 63 DANIEL RIAZAT (-):

Fru talman! Jag tycker också att det är fantastiskt att det har blivit positionsförändringar. Jag tycker dock att det är beklagligt att vissa partiföreträdare verkar ha fått i uppdrag att komma hit i dag och säga att det här är någon annans fel, inte regeringens. Det är respektlöst mot frågan, folket och dagens debatt.

Låt mig återgå till vad den svenska regeringen kan göra. Jag tycker att det är väldigt märkligt att EU fram till 2008 eller 2009 kunde terrorstämpla Nelson Mandela och hans frihetsrörelse, men man kan inte terrorstämpla det iranska revolutionsgardet, som massmördar människor på gatorna. Man kunde terrorstämpla den enda grupp som stod upp mot Isis i Syrien för några år sedan, men man kan inte terrorstämpla det iranska revolutionsgardet, som massfängslar och massmördar civila.

Jag menar att det är möjligt. Men då måste alla korten upp på bordet. För några år sedan belönades till och med den iranska statsmakten i FN genom att få presidiepositioner i olika FN-organ. Då hade den svenska utrikesministern ett hemligt möte med den iranska utrikesministern. Vi vill veta vad som sägs på dessa möten. Vad framför den svenska regeringen? Vilka krav ställs på Iran? Och vad sägs på mötena med de iranska ambassadörerna? Tyvärr dröjer det alldeles för länge innan ni har dessa möten, men vad säger ni när väl har dem?

Till sist: Hur tillgängliggör vi internet för människor i Iran så att de kan nå ut med nyheter och slipper vara isolerade från hela omvärlden? Sveriges regering och andra europeiska regeringar kan åstadkomma detta. Låt mig påminna om att svenska företag har sett till att den iranska statsmakten kan avlyssna människor. Varför kan då inte svenska företag se till att vi

kan hjälpa människor att nå ut till omvärlden? Vi kan göra det, och vi ska göra det.

Zan, zendegi, azadi! Jin, jiyan, azadi!

(Applåder)

Anf. 64 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Strax före debatten talade jag i telefon med en vän som hade hört vittnesmål från Iran. Han har själv förlorat fyra vänner i denna revolution. Detta vittnesmål, som jag först hade tänkt läsa upp, skildrar den obeskrivliga fasa iranierna nu upplever på sina gator. Bland annat får flickor och kvinnor som hänsynslöst har mördats av regimen sina örhängen utslitna bara för att regimen ska plocka åt sig allt de kan av värde. Hela berättelsen är fruktansvärd, men jag avser att dela den på annat sätt.

Detta väcker dock frågan vad vi som lagstiftare kan göra, och jag gläds åt enigheten här i Sveriges riksdag och att vi tillsammans står upp mot skurkregimen. Detta måste vi fortsätta med på varje tänkbart sätt – här i riksdagen, på de internationella arenor där vi är verksamma och på annat sätt. Det är otroligt viktigt att vi hela tiden driver på i denna fråga och att vi är den röst människorna i Iran behöver.

Fru talman! Jag tänkte också bryta lite mot reglerna om att bara tala svenska i kammaren: Madome Iran, ma ba shoma hastim! Azadi baraye Iran, zende bad Iran! Irans folk, vi är med er! Frihet för Iran, länge leve Iran!

(Applåder)

Anf. 65 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Tack till utrikesministern för debatten, och tack till interpellanterna som gjorde den möjlig!

Irans regim är kraftigt försvagad, och det är tveklöst viktigt. Må vi hoppas, precis som det iranska folket, att det vi nu ser är regimen sista dagar.

Zelenskyj talade i Davos i går, och han var ganska uppfordrande mot oss i EU: Ni måste handla, inte bara tala.

Jag tycker att utrikesministern ska ta med sig riksdagens samfälliga önskan att EU nu ska handla när utrikesministrarna möts på utrikesrådet nästa vecka. IRGC har länge funnits på dagordningen, men när det tar fyra år att reda ut det legala ramverket för att kunna fatta beslut om att terrorklassa IRGC är det inte att handla snabbt. Om EU ska vara trovärdigt krävs en bättre verktygslåda än de sanktioner och sanktionspaket vi i dag har möjlighet att använda.

Brott mot mänskligheten har tveklöst begåtts, även om också det ska prövas i domstol. ICC är en tanke, men personligen hoppas jag att det iranska folket ska få frihet och att ett fritt rättssystem i Iran ska kunna döma dem som bär ansvar för det förtryck, det mordande och den terror som folket har utsatts för så länge.
(Applåder)

Anf. 66 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för debatten, men framför allt tackar jag interpellanterna för att

ni har möjliggjort en debatt som visar på den enighet som finns.

Det är viktigt att sända detta budskap till alla de modiga demonstranterna och alla övriga i Iran som kämpar mot en regim som förtrycker fri- och rättigheter.

Vi känner vördnad inför er kamp. Vi ser de övergrepp och massakrer som sker just nu men också det tillstånd som har rått sedan revolutionen, det år då jag själv föddes. Det är många årtionden av förtryck, och många liv har begränsats. Vi ser det, och vi står vid er sida. Vi vill att detta ska vara tydligt, och ni ska också kunna säga det när ni sätter tryck på regimen.

Det går inte att kuva människor för evigt, och ansvariga måste ställas till svars. Jag tycker att det är viktigt att påminna fria demokratiska länder i väst om att det finns människor som kämpar för demokratin med livet som insats. Unga människor i Iran visar att de vill se det som vi under årtionden många gånger har tagit för givet. Det är dags att också vi visar mod och står upp för demokrati, frihet och rättsstatens principer.

Vi har en fruktansvärd vecka bakom oss där vi sett auktoritära ledare utmana våra demokratier. Vi får inte blunda och tro att demokratin är för evigt fångad, utan det handlar om att varje dag kämpa för minoriteters rättigheter, för alla människors lika värde och för rättsstatens principer. Det är ett budskap som unga människor i Iran sänder oss i dag och som vi ska ta vara på.

Jag vill också ge ett budskap till regimen i Iran: Ni lever på lånad tid. Ni ska veta att protesterna aldrig kommer att tystna. Den här gången har folken i Iran enats. De är starka. Vi är starka också runt om i världen. Det finns ett slut för er regim, och det ska ni veta nu.

(Applåder)

Anf. 67 ELIN NILSSON (L):

Fru talman! Det är vår moraliska plikt att hålla fast vid att Sverige måste ge sitt helhjärtade stöd till det iranska folket. Det är avgörande också för Sveriges säkerhet och svenska iraniers trygghet.

En sak som vi alla är eniga om är att det iranska folket behöver tillgång till information och kommunikationsmedel, och där måste vi göra vad vi kan för att bistå. Det vore intressant att få höra mer om hur regeringen jobbar nu och vad den kommer att göra för att öka informationsflödet mellan iranier i Iran likaväl som till och från Iran.

Vi har kunnat läsa i medierna om hur delar av vänstern haft svårt att ställa sig på det iranska folkets sida. Jag är därför väldigt glad över att det är just Vänsterpartiet som har ställt interpellationen. Tack för det, Håkan Svenneling! Det är nödvändigt att vi här i Sveriges riksdag debatterar den här frågan och visar omvärlden att vi står enade på folkets sida.

Vi känner alla till ropet Kvinna, liv, frihet! Det är feminism på riktigt. Den som säger sig stå upp för mänskliga rättigheter och som säger sig stå på kvinnors sida måste också stå på det iranska folkets sida. Det

iranska folket kräver frihet och demokrati. Här får vi inte svika.

(Applåder)

Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Som jag nämnde tidigare har trycket på Irans regim varit högt under lång tid, men det är alldeles uppenbart att det måste öka ytterligare.

Statsministern och jag själv har varit mycket tydliga i våra kommentarer om regimen agerande i samband med den senaste tidens demonstrationer. När Utrikesdepartementet kallade upp den iranska ambassadören den 14 januari var budskapet klart och tydligt: Sveriges regering fördömer regimen brutala agerande mot fredliga demonstranter. Vi kommer att fortsätta att använda alla bilaterala kontakter vi har för att framföra vårt krav på respekt för mänskliga rättigheter. Vi gör detta också för att visa att omvärlden följer utvecklingen noga och att omvärlden ställer krav. Vi vänder inte bort blicken.

Jag hade inget hemligt möte i FN, Daniel Riazat. Det var så öppet att det till och med sändes på iransk tv, även om man blurrade mina ben. Efter mötet var jag också tydlig med att mötet hade ägt rum och att jag hade framfört mycket tydliga krav på den iranska utrikesministern, inte minst på att Ahmadreza Djalali ska släppas fri.

Vårt arbete genom EU och FN och samarbetet med likasinnade länder fortsätter. Sverige driver på för att göra det omöjligt för den iranska regimen att ignorera kraven på förändring. Vi fortsätter att tillsammans med likasinnade använda alla verktyg i verktygslådan.

Jag hoppas innerligt att vi kommer att besluta om nya sanktioner nästa vecka på rådsmötet, som är på torsdag, Håkan Svenneling. Det brukar vara på måndagar. Vi arbetar nu aktivt med kollegorna för att vinna gehör för förslagen. Jag är tacksam över alla kontakter som ni har i europeiska länder och som kan hjälpa till att driva på.

Jag vill lyfta fram ett annat exempel där Sverige är pådrivande. Det handlar om nedskjutningen av flight PS752, som var en fruktansvärd tragedi, med 176 döda, varav 17 hemmahörande i Sverige. Offrens familjer förtjänar rättvisa. Vi kräver att Iran tar sitt fulla ansvar för nedskjutningen. Därför har regeringen tillsammans med Kanada, Ukraina och Storbritannien startat två fall mot Iran inför Internationella domstolen, ICJ. Målet med processerna är naturligtvis att Iran ska ställas till svars.

Ett annat exempel är det som Jacob Risberg nämnde, att vi har begärt en extra session i MR-rådet. Det är ytterligare ett sätt att lyfta fram den väldigt allvarliga situationen i Iran. Apropos Jacob Risbergs fråga är vi beredda att ställa oss bakom alla initiativ som syftar till att ställa Iran till svars.

Sveriges diplomatiska arbete är uthålligt och konsekvent. Vi söker ständigt nya vägar att sätta press på den iranska regimen. Det gäller också tillgången till internet. Nedsläckningen är oerhört allvarlig. Det

handlar dels om människors möjligheter att kommunicera, dels om vår möjlighet att följa vad som faktiskt händer på marken i Iran.

Vi står upp för mänskliga rättigheter och för det iranska folkets rättmätiga krav på frihet och värdighet. (Applåder)

Anf. 69 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Fru talman! De iranska folken visar ett oerhört mod, men regimen svarar med en ofattbar brutalitet. Över 20 000 döda på 48 timmar – det går nästan inte att ta in. Internet och telefoni har släckts ned. Det finns ingen tvekan: Omvärlden måste agera. Sverige och EU måste agera.

Det är inte ofta vi är 13 ledamöter från olika partier som deltar i en interpellationsdebatt här i kammaren, och det sker ännu mer sällan med sådan enighet som vi ser här i dag. Utrikesministern ska verkligen känna riksdagens stöd men rent krasst också vår förväntan. Det är ett stöd och en förväntan som sträcker sig långt utanför de politiska partierna här i riksdagen. Det visar inte minst närvaron på läktaren här i dag. Jag mötte några av åskådarna ute i kylan redan när jag kom hit klockan 8 i morse.

Regimen är ett hot mot befolkningen i Iran, den är ett hot mot oss här i Sverige och den är ett hot mot vår omvärld. Folkens vilja måste höras. Vi vill se ett demokratiskt och fritt Iran där inga andra än de iranska folken beslutar om deras framtid. Jin, jiyan, azadi!

Jag vill verkligen tacka alla som på olika sätt har deltagit i den här debatten och visat att vi i Sverige står enade bakom folken i Iran och att vi gemensamt står upp mot Irans regim – tack! (Applåder)

Anf. 70 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka alla som har tagit sig hit i dag och som kommer att dela den här debatten på sociala medier. Jag ska avslöja att jag hade målsättningen att läktaren skulle bli åtminstone halvfull, men det kom ännu fler. Det är fantastiskt att se. Tack för det!

Nu måste vi sätta maximal press på den iranska regimen, för den måste falla. Men vi måste också sätta maximal press på EU att agera. Under alltför lång tid har alltför många trott att dialog med regimen ska kunna göra skillnad. Det har varit den rådande metoden i internationell politik. Men nu måste det vara slut med det. EU måste gå från ord och uttalanden till handling och terroriststämpla det iranska revolutionsgardet, IRGC.

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard! Jag har höga förväntningar på dig, och jag är långt ifrån ensam om att ha det. Jag tror att alla som lyssnar på denna debatt har det inför det EU-möte som väntar nästa vecka. Jag ber om ursäkt för att jag sa fel datum – vi har haft lite att göra den senaste tiden, du och jag.

Vi vill se en tydlig svensk linje, och jag tycker mig höra goda grunder för att det kan bli så, en tydlig linje där Sverige i all sin politik är glasklart mot den iranska

regimen. Jag hoppas att det ger resultat och tydlighet, att det leder till handling och att det leder till att regimen faller.

Tack så mycket, allesammans, för denna debatt! Frihet för Irans alla folk! (Applåder)

Anf. 71 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill också uttrycka min tacksamhet för det stora engagemang som finns här i riksdagen och som vi verkligen har sett i dag.

Som ni vet, vilket har lyfts fram i debatten och jag vill passa på att beröra snabbt, är motverkande av den iranska regimen destabiliserande agerande i Mellanöstern och globalt också ett direkt svenskt och europeiskt säkerhetsintresse.

Regeringen tar frågan om skydd för personer i Sverige som riskerar att utsättas för hot, övervakning eller trakasserier från den iranska regimen på största allvar. Säkerhetspolisen har ett tydligt uppdrag att motverka utländsk underrättelseverksamhet och att reducera säkerhetshotande verksamhet som riktar sig mot individer. Regeringen för en mycket intensiv dialog med alla myndigheter som har detta skydd som uppgift.

Tillsammans med EU och likasinnade fortsätter vi att överväga alla tillgängliga verktyg som kan användas för att sätta press på den iranska regimen.

Jag vill avsluta med att tacka interpellanterna och alla de 13 debattörerna för en väldigt viktig och bra debatt om hur vi tillsammans kan hjälpa och stötta det modiga iranska folket. Jag vill också tacka alla er som har kommit hit i dag för att lyssna och visa ert stöd. Jag vill verkligen förmedla att den starka enighet som finns här är vår kanske främsta styrka om vi ska påverka också internationellt. (Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:273 om USA:s attack mot Venezuela

Anf. 72 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Lorena Delgado Varas har frågat mig om jag anser att USA:s militära angrepp på Venezuela är förenligt med FN-stadgan och folkrättens förbud mot användning av våld. Lorena Delgado Varas har vidare frågat om jag avser att fördöma bombningarna, angreppen mot civil infrastruktur och kidnappningen av Venezuelas president som brott mot internationell rätt samt hur jag och regeringen säkerställer att internationell rätt tillämpas konsekvent, även när brott begås av regeringens nära allierade.

Situationen i Venezuela har länge kännetecknats av våld och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Sverige och EU har vid upprepade tillfällen konstaterat att Nicolás Maduro saknat legitimitet som president.

Offentligt tillgängliga vallängder visade att oppositionskandidaten Edmundo González fick flest röster och vann presidentvalet 2024. Dessutom är Maduroregimen ansvarig för många fall av repression och övergrepp mot opposition, civilsamhälle och vanliga medborgare.

Att respektera det venezuelanska folkets vilja och nå en förhandlad demokratisk och fredlig lösning, ledd av venezuelaner, är det enda sättet att återställa demokratin i landet och lösa den pågående krisen.

Som regeringen tydligt har påpekat vid flera tillfällen de senaste dagarna har alla stater ett ansvar att respektera och agera i enlighet med folkrätten, oavsett eventuella andra politiska eller säkerhetspolitiska överväganden. Staters suveränitet och gränsers okränkbarhet hör till folkrättens grundprinciper.

Sveriges bedömning är att den amerikanska operationen mot Venezuela inte är förenlig med folkrätten. Jag och regeringen har vid flera tillfällen klargjort denna ståndpunkt.

Den regelbaserade världsordningen med folkrätten som grund är nödvändig och relevant. Den ger förutsägbarhet och stabilitet, som är en viktig förutsättning i relationen mellan stater även i oroliga tider. Den regelbaserade världsordningen bygger ytterst på att folkrätten respekteras och tillämpas konsekvent av alla stater. När regler åsidosätts eller tillämpas selektivt undergrävs förtroendet för det internationella systemet. Att folkrätten respekteras är ett långsiktigt säkerhetspolitiskt intresse för Sverige. Det är därför viktigt att markera när stater agerar i strid med den, precis som regeringen har gjort.

Vi kommer att fortsätta vårt arbete inom EU och tillsammans med våra globala partner för att värna en regelbaserad världsordning med folkrätten, inklusive FN-stadgan, som kärna.

Anf. 73 LORENA DELGADO VARAS (-):

Fru talman! Jag noterar att ministern tydligt säger att USA:s militära angrepp på Venezuela inte är förenligt med folkrätten. Det är självklart, och det är det minsta man kan säga när en suverän stat utsätts för en olaglig militär attack, när civil infrastruktur bombas, när landets president Nicolás Maduro tillsammans med sin fru Cilia Flores kidnappas i en internationellt fördömd attack och när fiskare dessutom mördas på internationellt vatten utanför Colombia och Venezuela.

Men att bara konstatera brottet räcker inte. Sverige måste offentligt och skarpt fördöma denna krigsförklaring från USA, som är en av världens mäktigaste stater. Det har flera länder i Latinamerika gjort, däribland Colombia, Chile och Mexiko. Även Spanien och andra länder har uttryckt skarp kritik och fördömt detta.

Sverige väljer i stället diplomatiska svepningar och vaga formuleringar – apropå att vara selektiv. Det här är djupt problematiskt, särskilt som vi har en historisk verklighet att ta hänsyn till.

USA:s mörka och brutala historia i Latinamerika är välkänd. Jag kommer själv från Chile, där USA:s inblandning direkt ledde till militärkuppen 1973 och

följande årtionden av repression och terror. Det är samma maktspel som nu upprepas i Venezuela med våld, kidnappningar och hot mot demokratin – för att inte tala om folkmordet i Palestina, där USA tillsammans med er har varit folkmordsstaten Israels starkaste bundsförvanter. Dessutom hotar USA nu Mexiko, Colombia, Kuba och andra latinamerikanska länder. Latinamerika ska vara USA:s bakgård och inte skapa självständiga stater, enligt USA. Att Sverige inte tydligt markerar sänder ett farligt budskap om att stormakter står över lagen och att demokratiska principer kan trampas på när det passar makten.

Konsekvenserna av den här tystnaden är dock inte bara symboliska. När vi inte tydligt tar avstånd från USA:s illegala attacker mot Venezuela riskerar vi att hela regioner – från Latinamerika till Asien och Afrika – dras in i nya konflikter och militära interventioner när det passar USA. Det är en nedåtgående spiral som nu hotar fred och stabilitet globalt. Vi ser det särskilt nu när krigsstaten USA bildar ett så kallat fredsråd för att kringgå FN.

Är Sveriges regering beredd att ta ansvar för dessa konsekvenser, eller räcker det med diplomatiska ord när människor riskerar sina liv och hela regioner sätts på spel? När ska regeringen våga fördöma på riktigt, med tydliga politiska aktioner, och sluta vara – som ministern säger – selektiv?

Anf. 74 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Det är väldigt intressant att det är just Lorena Delgado Varas som talar om att någon skulle vara selektiv, för jag har nog aldrig hört en så selektiv återberättelse av verkligheten som den vi precis fick höra.

Jag och regeringen förklarade i ett tidigt skede att det var svårt att se att det skulle finnas en folkrättslig grund för USA:s agerande mot Venezuela. Vi förklarade också att vi i FN:s säkerhetsråd ville höra USA berätta vilken grund man ansåg sig ha för ingripandet.

I säkerhetsrådet motiverade USA sitt ingripande i Venezuela framför allt genom att hänvisa till en pågående amerikansk brottsutredning och till uppgifter om narkotikahandel och inblandning av terrorism. Vi kunde därefter mycket tydligt konstatera att agerandet inte var förenligt med folkrätten. Detta är en ståndpunkt som både jag och regeringen tydligt har klargjort. De flesta av våra likasinnade agerade exakt likadant.

Låt mig vara väldigt tydlig med att folkrätten är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Att den respekteras är, som jag sa inledningsvis, även ett långsiktigt säkerhetsintresse för Sverige. Vi vill inte se en värld där den starkes rätt går före folkrätten, och där stormakter gör som de vill.

Vi befinner oss just nu i ett vägsval. Vi måste bestämma om vi ska fortsätta stå upp för den internationella rätt som har tjänat inte minst små och medelstora länder så väl under så lång tid, eller om vi ska slå in på en annan väg – som jag tror är mycket farlig – och där

jag är väldigt oroad över att stormakter just tar sig rätt på andras bekostnad.

Nu är det viktigare än någonsin att mycket tydligt göra sin röst hörd. Det gör den svenska regeringen.

Anf. 75 LORENA DELGADO VARAS (-):

Fru talman! Jag får tacka ministern för svaret – antar jag. Jag känner att det här är ganska selektivt, och det är ganska otydligt när man kan säga att detta inte är förenligt med folkrätten och att man väntar med tydliga aktioner.

Regeringen betonar vikten av en regelbaserad världsordning och konsekvent tillämpning av folkrätten, men när regeringen konfronteras med verkligheten och USA:s brott blir svaret tunt, lågt och undvikande.

När Ryssland invaderade Ukraina agerade Sverige resolut, med tydliga fördömanden och konkreta åtgärder, men när USA attackerar Venezuela och kidnappar dess president och hans fru blir det diplomatiska omskrivningar och kalla markeringar. Detta är ett svek mot de principer som regeringen säger sig värna. Man kan inte titta bort när ens kompis begår brott.

Det handlar inte bara om Venezuela. Det handlar om att tillåta en farlig normförskjutning i världen, där stormakter fortsätter att agera utanför folkrätten. I det här fallet gäller det USA. Om vi inte visar tydlighet nu riskerar vi att samma spel upprepas i andra delar av världen.

Detta såg vi ganska omgående när USA började prata om Kalaallit Nunaat, det vill säga Grönland. USA har helt enkelt bestämt att Grönland ska vara deras, för att man vill åt mineralen. Det visar så himla tydligt att när Sverige och andra regeringar ignorerar folkrätten undermineras hela den internationella ordning som även vi är beroende av. Det är en otroligt farlig utveckling, och det är den utveckling i vars riktning regeringen under alla de här åren har gått.

Jag frågar: Varför driver inte regeringen frågan om USA:s angrepp hårdare i FN och i andra internationella forum? Varför kräver inte Sverige en oberoende utredning eller rättsliga konsekvenser av brotten? Hur ska man kunna hävda att Sverige står upp för folkrätten när vi passivt låter allierade till den här regeringen begå brott?

I USA, den så kallade demokratin, får fyra miljoner inte rösta – en grundläggande universell rättighet. Miljoner är hemlösa och lever under fattigdomsgränsen. Tusentals dödas varje år av statens repressiva enheter, ICE sprider skräck hos befolkningen och miljontals protesterar i landet. Varför är ett sådant land regeringens bundsförvant på den internationella spelplanen?

USA har varit tydliga med att det inte handlar om mänskliga rättigheter utan om oljan – det har de sagt öppet på presskonferenser. Det handlar om oljan och ingenting annat.

Till och med oppositionen i Venezuela står upp mot attacken från USA och kräver att USA ska stoppas. Men vad gör vi? Vad gör vi med USA, som nu också hotar ett nordiskt land?

Anf. 76 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill återigen vara tydlig med att regeringen står upp för folkrätten. Vi gör det varje dag, och vi gör det överallt. Det är viktigare nu än någonsin. Vi ser med mycket stort allvar på de hot som har framförts från den amerikanska administrationen och som strider mot Grönlands och Danmarks territoriella integritet och suveränitet. Jag tror att den som har följt med i medierna de senaste dagarna möjligen också kan ha noterat detta.

Vi vänder blicken tillbaka mot det interpellationen handlar om, nämligen Venezuela. Jag vill understryka vikten av att det venezuelanska folket nu får bestämma sin framtid och sin väg framåt. Att respektera folkets vilja och nå en förhandlad, demokratisk och fredlig lösning är det enda sättet för Venezuela att återställa demokratin och lösa den pågående politiska, ekonomiska och humanitära krisen i landet.

Detta bör man också lyfta fram. Det här är ett folk som alltför länge har lidit under Maduros diktatur. Alltför många har tvingats att fly. Venezuela är fortfarande en diktatur, även om just den här diktatorn är borta. Vi måste fortsätta att stötta folket.

Vi följer utvecklingen noga genom vår ambassad i Colombia och i samråd med övriga EU-länder. EU fortsätter att ha kontakt med den venezuelanska oppositionen, med regionens länder samt med andra viktiga aktörer, såsom FN. Jag har själv pratat med María Corina Machado, och jag träffade förra året också Edmundo González i Peru, för att visa mitt stöd.

Sverige fortsätter också att verka för att rädda liv och minska lidandet hos det venezuelanska folket. Vi var den näst största humanitära givaren till Venezuela förra året. Vi var också den tredje största givaren till Colombia förra året, med ett stort fokus på de cirka 3 miljoner venezuelaner som har tvingats fly och som befinner sig i Colombia. Många av dem har en väldigt svår situation.

Anf. 77 LORENA DELGADO VARAS (-):

Fru talman! Ministern säger sig stå upp för folkrätten, men frågan är *hur* man står upp för folkrätten och *när* man väljer att göra det. Vi kan inte se att regeringen tydligt och klart står upp för folkrätten. Vi ser det inte när det gäller Venezuela, inte när det gäller Palestina, inte när det gäller Sudan – och så vidare, och så vidare.

Det här handlar om Sveriges trovärdighet och om vår säkerhet i en föränderlig värld. Vi säger oss stå upp för folkrätten, men samtidigt samarbetar vi med diktaturer som Israel, Syrien, Turkiet, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten. Indirekt bidrar vi också till folkmordet i Sudan. Vi säljer vapen och delar av säkerhetsteknik och låtsas att det är dialog och partnerskap.

Samtidigt tiger vi när regeringens allierade bryter mot lagen. Man kan nämligen inte säga att ett par ord i kammaren kommer att göra skillnad när det gäller USA, utan det krävs mycket mer från regeringen.

Folkrätten gäller alla, oavsett vad vi tycker om regeringen i Venezuela. Den gäller *alla*. Man kan alltså inte understödja USA:s attack mot Venezuela genom att peka på den venezuelanska regeringen. Det är Venezuelas folk som tar de besluten, inte vi. Vi ska dock säkerställa att folkrätten följs.

Stormaktskonkurrens och rättslöshet är vad vi får när vi inte är konsekventa i det vi gör, och det är det vi ser sprida sig när USA nu vill ta även Grönland. Jag frågar därför igen: När ska regeringen på riktigt våga markera mot USA och imperialismen?

Anf. 78 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! ”Vi” kan inte se att regeringen står upp för folkrätten, säger Lorena Delgado Varas. Jag vet helt ärligt inte vilka ”vi” är i det påståendet, men jag uppmanar dessa människor att följa medierna någorlunda. Regeringen har nämligen varit väldigt tydlig med att säga att det här strider mot folkrätten.

Sverige är en stark försvarare av just folkrätten. Precis som jag har sagt tidigare är det helt avgörande för Sveriges säkerhet och för stabiliteten i omvärlden att en regelbaserad världsordning grundad på folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter, upprätthålls. Det handlar om respekt för folkrättens regler i konflikter men också om stöd för grundläggande normer i FN:s och medlemsländernas vardag – i sjöfarten, i handeln och i det vardagliga arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Sverige står upp för folkrätten överallt i världen och i alla dessa sammanhang, och det kommer vi att fortsätta göra.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Motion
med anledning av prop. 2025/26:80 Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter
2025/26:3879 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 januari

2025/26:291 Ostlänken

av Eva Lindh (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)
2025/26:292 Sill- och strömmingsbestånden i Östersjön
av Tomas Kronståhl (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2025/26:293 Åtgärder mot social dumpning
av Eva Lindh (S)

till civilminister Erik Slottner (KD)

2025/26:294 SVT:s opartiskhet och objektivitet
av Elsa Widding (-)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:295 Långsiktigt ansvar för barns och ungas psykiska hälsa

av Eva Lindh (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:296 Ett reformerat kommunalt utjämningsystem

av Eva Lindh (S)

till civilminister Erik Slottner (KD)

2025/26:297 Majblommans rapport

av Sanne Lennström (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:298 Regeringens uttalande om Västsahara

av Jacob Risberg (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:299 Handläggningstider för aktivitetssättning vid förlängd skolgång

av Jessica Rodén (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 januari

2025/26:411 Den syriska regimens våld mot civila

av Håkan Svenneling (V)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:412 Upphävd förordning om kooperativ utveckling

av Mikael Larsson (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:413 Rättsskydd för personer med LSS vid allvarliga missförhållanden

av Nils Seye Larsen (MP)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:414 Dimensionering av gymnasie- och vuxenutbildning

av Robert Olesen (S)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:415 Åtgärder för att förhindra att frisläppta IS-terrorister når Sverige

av Markus Wiechel (SD)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:416 Frisläppande av IS-terrorister

av Markus Wiechel (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 22 januari

2025/26:366 Orosanmälan vid sexualbrott

av *Laila Naraghi* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:375 Skyddet av etniska och religiösa minoriteter i Syrien

av *Kadir Kasirga* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 12.32.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med
§ 8 anf. 36 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 3 Svar på interpellation 2025/26:237 om fler reservofficerare	1
Anf. 1 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	1
Anf. 2 ERIK EZELIUS (S).....	1
Anf. 3 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	2
Anf. 4 ERIK EZELIUS (S).....	2
Anf. 5 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	3
Anf. 6 ERIK EZELIUS (S).....	3
Anf. 7 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	4
§ 4 Svar på interpellation 2025/26:241 om Nordkalotten	4
Anf. 8 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	4
Anf. 9 ERIK EZELIUS (S).....	4
Anf. 10 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	5
Anf. 11 ERIK EZELIUS (S).....	6
Anf. 12 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	6
Anf. 13 ERIK EZELIUS (S).....	7
Anf. 14 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	7
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:248 om uppgifter om missförhållanden inom Försvarsmaktens hundtjänst	8
Anf. 15 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	8
Anf. 16 LENA JOHANSSON (S)	8
Anf. 17 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	8
Anf. 18 LENA JOHANSSON (S)	8
Anf. 19 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	9
Anf. 20 LENA JOHANSSON (S)	9
Anf. 21 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	9
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:249 om frivilligorganisationernas långsiktiga planerings- och finansieringsförutsättningar	9
Anf. 22 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	9
Anf. 23 LENA JOHANSSON (S)	10
Anf. 24 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	10
Anf. 25 LENA JOHANSSON (S)	11
Anf. 26 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	11
Anf. 27 LENA JOHANSSON (S)	11
Anf. 28 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	11
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:266 om situationen i Sudan och Sveriges vapenexport	12
Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	12
Anf. 30 HÅKAN SVENNELING (V)	12
Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	13
Anf. 32 HÅKAN SVENNELING (V)	13
Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	13
Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V)	14
Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	14
§ 8 Svar på interpellationerna 2025/26:269 och 274 om terrorlistning av Irans revolutionsgarde och de folkliga protesterna i Iran	14
Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	14
Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S)	15

Anf. 38	ANDRE VICE TALMANNEN	15
Anf. 39	HÅKAN SVENNELING (V)	15
Anf. 40	ANDRE VICE TALMANNEN	16
Anf. 41	AZADEH ROJHAN (S)	16
Anf. 42	ANDRE VICE TALMANNEN	17
Anf. 43	ARDALAN SHEKARABI (S)	17
Anf. 44	JACOB RISBERG (MP)	17
Anf. 45	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	18
Anf. 46	ALIREZA AKHONDI (C)	18
Anf. 47	MAGNUS BERNTSSON (KD)	19
Anf. 48	DANIEL RIAZAT (-).....	19
Anf. 49	MARKUS WIECHEL (SD)	20
Anf. 50	KERSTIN LUNDGREN (C)	20
Anf. 51	JYTTE GUTELAND (S)	21
Anf. 52	ELIN NILSSON (L)	21
Anf. 53	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	22
Anf. 54	ALEXANDRA VÖLKER (S)	22
Anf. 55	HÅKAN SVENNELING (V)	22
Anf. 56	ANDRE VICE TALMANNEN	23
Anf. 57	AZADEH ROJHAN (S)	23
Anf. 58	ARDALAN SHEKARABI (S)	23
Anf. 59	JACOB RISBERG (MP)	24
Anf. 60	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	24
Anf. 61	ALIREZA AKHONDI (C)	24
Anf. 62	MAGNUS BERNTSSON (KD)	24
Anf. 63	DANIEL RIAZAT (-).....	25
Anf. 64	MARKUS WIECHEL (SD)	25
Anf. 65	KERSTIN LUNDGREN (C)	25
Anf. 66	JYTTE GUTELAND (S)	25
Anf. 67	ELIN NILSSON (L)	26
Anf. 68	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	26
Anf. 69	ALEXANDRA VÖLKER (S)	27
Anf. 70	HÅKAN SVENNELING (V)	27
Anf. 71	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	27
§ 9	Svar på interpellation 2025/26:273 om USA:s attack mot Venezuela	27
Anf. 72	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	27
Anf. 73	LORENA DELGADO VARAS (-)	28
Anf. 74	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	28
Anf. 75	LORENA DELGADO VARAS (-)	29
Anf. 76	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	29
Anf. 77	LORENA DELGADO VARAS (-)	29
Anf. 78	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	30
§ 10	Bordläggning	30
§ 11	Anmälan om interpellationer	30
§ 12	Anmälan om frågor för skriftliga svar	30
§ 13	Anmälan om skriftliga svar på frågor	31
§ 14	Kammaren åtskildes kl. 12.32.	31